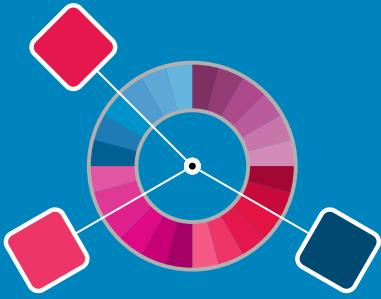

Ársskýrsla 2013

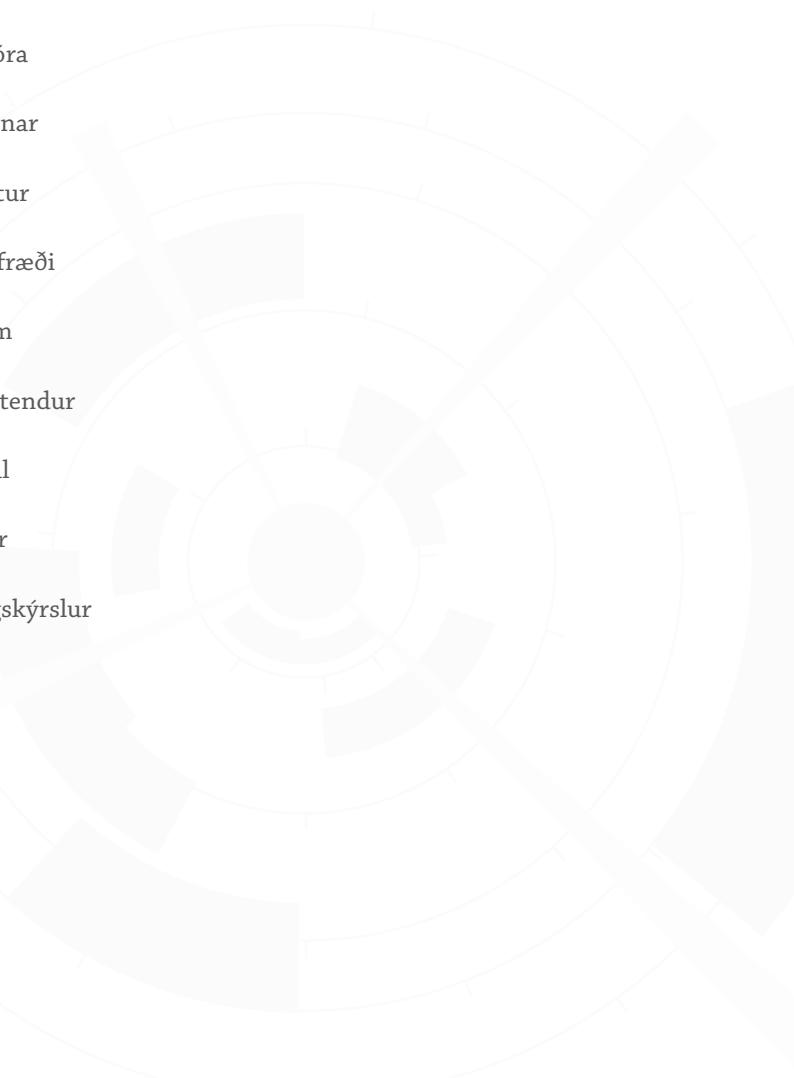

Hagstofa Íslands

Hlutlægni Trúverðugleiki þjónusta

Efni

-
- 2–3 Frá hagstofustjóra
 - 4–9 Skýrsla yfirstjórnar
 - 10–11 Fjármál og rekstur
 - 12–14 Tölfræði um tölfræði
 - 15 Afnot af gögnum
 - 16–17 Samstarf við notendur
 - 18–21 Starfsmannamál
 - 22–25 Gæði og árangur
 - 26–27 Lög ESB um hagskýrslur
 - 28–29 Skipurit
 - 30–31 Útgáfur 2013

Útgefandi
Hagstofa Íslands
Borgartúni 21a
105 Reykjavík

Sími: 528 1000
Netfang: upplysingar@hagstofa.is
Veffang: www.hagstofa.is

Ábyrgðarmaður
Ólafur Hjálmarsson
Hönnun og umbrot
Hagstofa Íslands/Brynjólfur Ólason
Prentun
Oddi – umhverfisvottuð prents miðja

Ljósmyndir
Birgir Ísl. Gunnarsson
Heiðrún Sigurðardóttir
Shutterstock
Snorri Gunnarsson
Þorvaldur Örn Kristmundsson

Forsíðumyndin
Hóft yfir Reykjavíkurtjörn til austurs
Ljósmyndari: Sigurgeir Sigurjónsson

Frá hagstofustjóra

Hagskýrslugerð er samofin sögu þjóða og sjálfsmynd, en á síðustu áratugum hefur hún orðið æ alþjóðlegri

HAGSKÝRSLUGERÐ á sér langa og merka sögu á Íslandi. Fyrstu lög um Hagstofu Íslands voru samþykkt á Alþingi 20. október 1913, eða fyrir eitt hundrað árum, en Hagstofa Íslands tók til starfa árið 1914. Hagskýrslugerð er samofin sögu þjóða og sjálfsmynd, en á síðustu áratugum hefur hún orðið æ alþjóðlegri og markast ekki lengur af innlendum þörfum, heldur í vaxandi mæli af alþjóðlegum skuldbindingum.

HVERS VEGNA HAGSKÝRSLUR?

Eðlilegt er að spurt sé hvers vegna við þörfum hagskýrslur og hvort allar þær upplýsingar sem safnað er og gefnar eru út séu nauðsynlegar. Hvers vegna þarf að gera manntal? Hvað ræður því hvaða upplýsinga er aflað? Hvers vegna er framleidd meiri tölfraði á einu sviði fremur en öðru? Oft virðast þarfirnar vera nær óendenlegar fyrir nýrri og betri upplýsingar og það þarf vissulega að forgangsaða verkefnum í hagskýrslugerð eins og á öðrum sviðum.

FORDÆMI JÓNS FORSETA

Á tímamótum er oft vitnað til Jóns Sigurðssonar forseta, stundum á hæpnum forsendum til að ljá málstað aukið vægi eða vinsældir. En það á þó einkar vel við þegar fjallað er um hagskýrslugerð, því að Jón var brautryðjandi á því sviði sem mörgum öðrum sem honum þótti til framfara fyrir Ísland. Gefum Jóni orðið:

„Sá bóndi mundi harla ófróður þykja um sinn eigin hag, og líttill búmaður, sem ekki vissi tölu hjúa sinna eða heimilisfólks, eða kynni tölu á hversu margt hann ætti gágandi fjár. En svo má og hver sá þykja harla ófróður um landsins hag, sem ekki þekkir nákvæmlega fólkstölu í landinu, eða skiptingu hennar, eða tölu gágandi fjár, eða sérhverja grein í atvinnu landsmanna. Í fám orðum má segja, að sá sem ekki þekkir ásigkomulag landsins, eða sem vér köllum hagfræði þess, í öllum greinum sem glöggvast og nákvæmlegast, hann getur ekki með neinni greind talað um landsins gagn og nauðsynjar;

hann veit ekkert, nema af ágizkun, hvort landinu fer fram eða aptur; hann getur ekki dæmt um neinar uppástúngur annarra í hinum merkilegustu málum, né stúngið sjálfur uppá neinu, nema eptir ágiskun; hann getur ekki dæmt um neinar afleiðingar viðburðanna, sem snerta landsins hag, nema eptir ágizkun.“

Framangreind orð Jóns Sigurðssonar eru í formála að Skýrslum um landshagi á Íslandi sem Hið íslenska bókmennafélag gaf út árið 1858. Það þarf ekki að bæta neinu við orð Jóns forseta og vekja þau nútímmamanninn til umhugsunar í því flóði upplýsinga sem stöðugt berst með hinum mörgu ólíku miðlum þar sem nægt framboð er einnig af álitsgjöfum, uppástungum og ágiskunum.

Almennt hefur ríkt skilningur á gildi hagskýrslugerðar á Íslandi og hagskýrslur þróast og eflst með auknum tekjum þjóðarinnar, aukinni menntun og fjölbreyttara atvinnulífi. Mikilvægt er að hagskýrslur séu nákvæmar og glöggvær til að stjórnvöld og almenningur geti með greind fyllað um landsins gagn og nauðsynjar, rétt af kúrsinn ef því er að skipta, eða komið fram með tillögur sem ekki ráðast af ágiskunum. Er það sífellt viðfangsefni hagskýrslugerðar að bæta gæði og áreiðanleika sem kostur er innan þeirra fjárhagsramma sem ákvarðaðir eru.

NOTENDUR RÁÐI FERÐINNI

Þegar kemur að því að ákvarða hvaða hagtölum eigi að safna, þá eiga það að vera notendur sem ráða ferðinni. Hag-skýrslur hafa þróast um árin og smám saman vaxið fiskur um hrygg eftir þörfum notenda hverju sinni, þ.e. stjórnsýslu, alþjóðastofnana, rannsóknastofnana og annarra. Segja má að alþjóðlegar skuldbindingar og ákvarðanir stjórnvalda um fjárfamlög hafi að mestu ráðið ferðinni. Starfræktir eru notendahópar með helstu hagsmunaaðilum og leitað til helstu notenda um þarfir þeirra þegar ný framleiðsla er undirbúin.

MIKILVÆGI MANNTALS

Manntal er ein mikilvægasta tölfræðilega heimildin sem hvert þjóðríki ræður yfir og leggur grunninn að mörgu í annarri tölfræði. Ísland stóð að ályktun Sameinuðu þjóðanna um gerð manntals árið 2011 og var samþykkt bindandi reglugerð í EES-samninginn um gerð manntalsins. Engir fjármunir voru þó tiltækir á fjárlögum til að standa undir þessum skuldbindingum og fór svo að Evrópusambandið hljóp undir bagga og veitti Hagstofu Íslands styrk til að gera manntalið. Danska ríkið fjármagnaði manntöl á Íslandi á fimm og tíu ára fresti mestalla nítjándu öldina fram til ársins 1901, en frá 1910 til 1960 fjármagnaði íslenska ríkið gerð manntals sem gert var á tíu ára fresti. Síðasta manntalið var gert árið 1981, eða fyrir rúmlega þrjátíu árum, og var þá gengið í hús og aflað upplýsinga. Mjög tímafrekt reyndist að vinna úr manntalinu, enda eru manntöl dýr og umfangsmikil verkefni. Eftir að þjóðskrá var komið á fót á sjötta áratugnum voru bundnar vonir við að hægt væri að gera manntal úr skrám til að draga úr kostnaði. Það reyndist þó vera talsvert meira verk en talið var í fyrstu þar sem ýmsar viðbótarupplýsingar, sem ekki eru í þjóðskrá, þarf til til að uppfylla kröfur manntals. Þá hefur þjóðskrá stjórnsýslulegu hlutverki að gegna sem ekki miðast við þarfir manntals. Það er ekki fyrr en með manntalinu 2011 að nægilega góðar skrár og nægt fé er fyrir hendi til að gera manntal.

Hagstofa Íslands þakkar öllum þeim sem lagt hafa henni lið með því að svara fyrirspurnum og könnunum til að vinna úr hagskýrslur. Án þeirra og án aðgangs Hagstofunnar að gögnum stofnana og fyrirtækja þættum við harla ófróð um landsins hag, svo aftur sé vitnað til Jóns. ■

Ólafur Hjálmarsson, hagstofustjóri

Það er ekki fyrr en með manntalinu 2011 að nægilega góðar skrár og nægt fé er fyrir hendi til að gera manntal

Skýrsla yfirstjórnar

Á fimm árum hafa málefni Hagstofu heyrت undir þrjú ráðuneyti

STARFSEMI Hagstofunnar árið 2013 markaðist af áframhaldandi uppbyggingu og nýrri tölfraði í samræmi við alþjóðlegar skuldbindingar. Á árinu voru gefnar út nýjar hagskýrslur um landbúnaðarmál og lokið var stórum áföngum í gerð manntals, en bæði þessi verkefni voru styrkt af Evrópusambandinu vegna aðildarumsóknar Íslands. Einnig var unnið að endurbótum á þjóðhagsreikningum sem er ætlað að bæta gæði þeirra og voru birtir fjármálareikningar fyrir Ísland. Ær það verkefni einnig unnið með stuðningi frá Evrópusambandinu. Birtar voru tölur um velferðarvísa í samræmi við samning við velferðarráðuneytið þar um. Þá var gefið út viðamikið efni um skuldir, eignir og eiginfjárstöðu einstaklinga sem náði yfir árin 1997–2012. Loks má nefna að hafin var birting á launatölfraði ítarlegri en áður með sundurliðun á opinbera aðila. Sótt var um IPA-styrk til að koma upp fyrirtækjaskrá til hagskýrslugerðar en í september ákvað framkvæmdastjórn Evrópusambandsins að hætta öllum stuðningi við íslensk verkefni þar sem ný ríkisstjórn ákvað að gera hlé á aðildarviðræðunum. Þar sem samningur um fyrirtækjatölfraði hafði ekki verið undirritaður varð ekki af styrknum. Ríkisstjórnin ákvað að kosta verkefnið og voru veittar fjarveitingar til þess í fjáraukalögum 2013 og í fjárlögum 2014. Með fyrirtækjaskrá verða gefnar út fyllri upplýsingar um rekstur og umfang fyrirtækja í landinu, en talsverð eftirspurn hefur verið eftir þeim upplýsingum.

Unnið var að ýmsum öðrum umbóta-verkefnum á árinu og var fenginn utanaðkomandi ráðgjafi til að skerpa forgangsröðun og tryggja að verkefni í stefnu Hagstofunnar yrðu framkvæmd. Valin voru fjögur lykilverkefni sem unnið var að. Í fyrsta lagi að treysta meðferð trúnaðargagna og innleiða nýtt verklag þar að lútandi. Í öðru lagi að formfesta gæðastarf og undirbúa

gæðauttekt. Í þriðja lagi að efla þjónustu við notendur og samstarfið við rannsóknarsamfélagið og háskóla. Í fjórða lagi að efla liðsheild innan Hagstofunnar og auka samstarf þvert á svið og deildir. Mikil áhersla er lögð á gæðamál í hagskýrslugerð og var samþykkt gæðastefna fyrir Hagstofuna og stofnað gæðaráð sem framfylgir stefnunni.

HAGSTOFAN FÆRIST TIL FORSÆTISRÁÐUNEYTIS

Með forsetaúrskurði 23. maí 2013 voru málefni Hagstofu Íslands færð undir forsætisráðuneyti, frá fjármála- og efnahagsráðuneyti. Þegar Hagstofan varð að sjálfstæðri stofnun í byrjun árs 2008 heyrði hún undir forsætisráðuneytið, en málefni hennar voru flutt þaðan til efnahags- og viðskiptaráðuneytis og þegar það ráðuneyti var lagt niður færð til fjármála- og efnahagsráðuneytis. Á fimm árum hafa málefni Hagstofu þannig heyrт undir þrjú ráðuneyti og heyra nú undir forsætisráðuneyti eins og í upphafi. Reyndar kynnti atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið fjárlagatillögur Hagstofunnar fyrir fjárlaganefnd í millibilsástandi haustið 2012. Þótt ýmislegt óhagræði hljótist af því að málaflokkar hreyfist svo ört á milli ráðuneyta verður að segja starfsmönnum og stjórnendum ráðuneyta það til hróss að þeir hafa lagt sig fram um að kynna sér málefni opinberrar hagskýrslugerðar og samstarfið verið nær hnökralaust.

STEFNUMÖRKUN, INNLEIÐING

Hagstofan fékk ráðgjafa til að halda námskeið fyrir stjórnendur og til að fylgja eftir innleiðingu og framkvæmd stefnumörkunar. Vandinn við stefnumörkun er að tryggja þarf að hún verði framkvæmd en lendi ekki uppi í hillu. Samhlíða stjórnendafræðslunni var ábyrgð og hlutverk stjórnenda skýrt og starfslysingar endurskoðaðar. Settir voru á umbótahópar sem fengu lykilverkefni

Yfirstjórn Hagstofu Íslands. Frá vinstri: Ólafur Hjálmarsson, Hrafnhildur Arnkelsdóttir, Böðvar Pórísson, Hólmfríður Gísladóttir, Rósmundur Guðnason, Ólafur Arnar Þórðarson og Magnús S. Magnússon.

úr stefnumörkuninni og bera þeir ábyrgð á því að koma þeim í framkvæmd. Tekin hefur verið upp töflustjórnun við innleiðingu og vinnslu nýrra verkefna og við endurskipulagningu eldri verkefna.

SKIPULAGSBREYTINGAR Á FÉLAGSMÁLASVIÐI

Í ársþyrjun tóku gildi breytingar á skipulagi félagsmálasviðs og var deildum fækkað úr fjórum í tvær. Með þeirri breytingu hefur skipulagi verið breytt hjá öllum sviðum Hagstofunnar samhlíða auknum kröfum til stjórnenda. Markmiðið er að auka samlegð við framleiðslu hagtalna, auðvelda samstarf og draga úr hættunni á því að litlar eyjar myndist sem einangrist frá annarri starfsemi. Samhlíða því var eitt af lykilverkefnum að auka samstarf þvert á svið og deildir innan Hagstofunnar. Gott dæmi um það er gerð manntals, en að því koma nær allar deildir.

SAMNINGUR VIÐ DATAMARKET

Á árinu var gerður samningur við DataMarket um framsetningu á gógnum á myndrænan hátt á vef Hagstofunnar

og tekið upp svonefnt mælaborð með helstu hagvísum. Hagstofan og DataMarket hafa átt gott samstarf á umliðnum árum og hefur fyrirtækið átt stóran þátt í að miðla hagtölum Hagstofunnar sem er hagur beggja.

BÆTT TÖLFRÆÐI UM LAUN

Árið 2013 markaði tímamót í útgáfu í launatölfræði. Þá var í fyrsta skipti gefin út tölfræði á samræmdu formi sem nær til vinnumarkaðarins í heild. Fyrri útgáfur Hagstofunnar í þessum flokki náðu nær eingöngu til starfsmanna á almennum vinnumarkaði en nú nær tölfræðin einnig til starfsmanna ríkis og sveitarfélaga. Birt voru gögn fyrir árin 2008–2012. Þá var birt í fyrsta skipti tölfræði um óleiðréttan launamun kynjanna. Útreikningarnir byggjast á aðferðafræði evrópsku hagstofunnar Eurostat og ná gögnin aftur til ársins 2008. Á árinu 2013 var einnig birt í fyrsta sinn sundurliðun á launaþróun opinberra starfsmanna eftir stjórnsýslustigi og nær tímaröðin aftur til ársins 2005. ►

**Hagstofan og DataMarket
hafa átt gott samstarf
á umliðnum árum**

① Frá norræna tölfræðingamóti í Björgvin 15. og 16. ágúst. ② Samningur milli Hagstofu og Útlendingastofnunar var undirritaður 29. nóvember. Við borðið sitja Kristín Völundardóttir, forstjóri Útlendingastofnunar, og Ólafur Hjálmarsson hagstofustjóri. ③ Dagana 23. og 24. október héldu sérfræðingar dönsku hagstofunnar námskeið um Evrópska hagskýrslusamstarfið (e. European Statistical System, ESS) með starfsfólkí Hagstofunnar.

Sérfræðingar á vegum Eurostat gerðu gæðaúttekt á Hagstofu Íslands

Hagstofan tók þátt í samstarfi um launaupplýsingar og efnahagsforsendur kjarasamninga við gerð skýrslu sem ber heitið „Í aðdraganda kjarasamninga. Efnahagsumhverfi og launaþróun“ og kom út í október 2013. Um var að ræða umfangsmikla vinnslu hagtalna með það fyrir augum að varpa skýru ljósi á íslenskan vinnumarkað í aðdraganda kjarasamninga.

ERINDI FRÁ EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

Hagstofunni barst formlegt erindi frá eftirlitsstofnun EFTA, ESA, þar sem spurt var um innleiðingu á reglugerðum sem hafa verið sampykktar í EES-samningnum. Í samráði við utanríkisráðuneytið var erindinu svarað og í framhaldinu hefur verið unnið að því með forsætisráðuneytinu að endurskoða innleiðingaferli reglugerða EES-samningsins um hagskýrslur. Niðurstaða hefur ekki enn borist frá ESA, en sé miðað við athugasemdir sem gerðar voru við Norðmenn í svipuðu máli má fastlega gera ráð fyrir að endurskoða þurfi ferlið.

GÆÐAÚTTEKT

Sérfræðingar á vegum Hagstofu Evrópusambandsins, Eurostat, gerðu gæðaúttekt á Hagstofu Íslands dagana 2. til 6. september. Í gæðamatinu er lagt mat á hvernig hagstofurnar uppfylla meginreglur í evrópskri hagskýrslugerð. Slik gæðaúttekt

verður gerð á öllum hagstofum sem eru í Evrópska hagskýrslusamstarfinu (ESS) í ríkjum ESB og EFTA. Gæðamatíð hefur verið í undirbúningi um nokkurt skeið og voru hagstofur Íslands og Slovákíu valdar til þess að prófa gæðamatíð á, og sníða af hugsanlega vankanta. Fjallað hefur verið um reynsluna af gæðamatinu á fundum hagstofustjóra ESB og EFTA, svo og á fundum sérfræðinga í gæðamálum. Gæðamat á hagstofum annarra ríkja verður gert á árinu 2014 og er fyrirhugað að niðurstöður gæðamats fyrir Hagstofu Íslands verði birtar í mars sama ár.

TÖLFRÆÐINGAMÓTIÐ

Tölfræðingamót Norrænu hagstofanna var haldið í Björgvin í Noregi dagana 15. og 16. ágúst, en mótið er haldið á þriggja ára fresti. Á mótinu gefst sérfræðingum hagstofanna færí á að fjalla um sam-eiginleg úrlausnarefni og bera saman bækur sínar um aðferðafræði og tæknileg álitamál. Tókst mótið með ágætum og fluttu þrír sérfræðingar frá Hagstofu Íslands erindi auk þess að stjórna einu af fjórum meginþemum mótsins. Enginn vafi er á að mikill fengur er í samstarfinu og þar myndast tengsl á milli sérfræðinga sem hafa skilað sér í frekara samstarfi.

④ Dagana 2.–6. september fór fram gæðaúttekt á Hagstofu Íslands af hálfu Evrópska hagskýrslusamstarfsins (ESS). Þeir sem framkvæmdu úttektina voru Marina Gandomfo frá ítölsku hagstofunni, Richard Laux frá bresku hagstofunni og Marie Bohata, aðstoðarframkvæmdastjóri Eurostat. ⑤ Hinn 13. september var undirritaður samstarfssamningur við Viðskiptafræðideild Háskóla Íslands. Við borðið sitja Ingjaldur Hannibalsson prófessor og Ólafur Hjálmarsson hagstofustjóri.

BREYTINGAR Á LÖGUM UM HAGSTOFUNA

Alþingi samþykkti breytingar á lögum um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð 17. september 2013. Með breytingunum er Hagstofunni veitt tímabundin heimild til að afla upplýsinga þeim frá fjármálfyrirtækjum um skuldir einstaklinga og fyrirtækja og um almenn lánskjör þeirra. Málið hafði verið lagt fyrir Alþingi tvívar áður og var þá lagt fyrir efnahags- og viðskiptanefnd sem hafði fjallað rækilega um málið. Í þetta sinn var málið lagt fyrir mennta- og menningarmálanefnd og var mikil umræða í nefndinni um öryggi gagna, rekjanleika þeirra til einstaklinga eða fyrirtækja og um persónuvernd. Niðurstaðan var að ákvæðið er tímabundið og skal eyða öllum persónugreinalegum gögnum eftir að úrvinnslu er lokið árið 2018. Í lögunum og í nefndaráltí meirihluta nefndarinnar eru lagðar ríkar skyldur á Hagstofuna í öryggismálum. Í nefndaráltinu taldi meirihlutinn að mæta þyrfti þeim kostnaði sérstaklega með auknum fjárfamlögum. Engar tillögur voru fluttar á Alþingi um fjárfamlög vegna öryggismála.

REGLUR UM INNHERJAUPPLÝSINGAR

Yfirstjórn Hagstofunnar samþykkti reglur um innherjaupplýsingar í júní og tóku þær gildi 1. september eftir

að hafa verið kynntar starfsmönnum. Reglurnar eru settar að tilmælum Fjármálaeftirlitsins, sbr. 3. tölul. 2. mgr. 121. gr. laga nr. 108/2007 um verðbréfa-viðskipti. Starfsmenn Hagstofunnar teljast til annarra innherja á meðan þeir búa yfir upplýsingum sem talið er að geti haft áhrif á skráða fjármálagjörninga. Samhliða var skipaður regluvörður sem heldur samskiptaskrá. Þær upplýsingar sem talið er að hafi áhrif á skráða fjármálagerninga eru vístala neysluverðs og þjóðhagsrekningar auk þjóðhagsspára.

SAMSTARFSSAMNINGUR VIÐ VIÐSKIPTAFRÆÐIDEILD HÍ

Í september var undirritaður samstarfssamningur við Viðskiptafræðideild Háskóla Íslands. Samningurinn er liður í að efla samstarfið við rannsóknarsamfélagið og háskóla og stuðla að rannsóknum á þeim gögnum sem Hagstofan ræður yfir. Er það í samræmi við stefnumörkun Hagstofunnar um að auka aðgengi að ópersónugreinalegum trúnaðargögnum og efla samstarf við rannsóknarsamfélagið til að leysa aðferðafræðileg álitamál. Með samningnum gefst nemendum í meistaranámi kostur á að vinna loka-verkefni í samstafi við Hagstofuna og fá þeir starfsaðstöðu á Hagstofunni. ►

Undirritaður var samstarfssamningur við Viðskiptafræðideild Háskóla Íslands

Í lok september kom fjárlaganefnd í heimsókn

HEIMSÓKN FORSÆTISRÁÐHERRA

Í lok ágúst kynnti forsætisráðherra sér starfsemi Hagstofunnar ásamt embættismönnum ráðuneytisins. Farið var yfir stefnu og markmið Hagstofunnar auk þess að kynna helstu verkefni sem unnið er að. Eftir kynninguna var gengið um húsnæði Hagstofunnar og gafst þar einnig gott tækifæri til að ræða verkefni einstakra sviða.

HEIMSÓKN FJÁRLAGANEFDAR

Í lok september kom fjárlaganefnd í heimsókn til að kynna sér verkefni og fjármál Hagstofunnar. Farið var yfir helstu verkefni og fjármál á undanförnum árum. Urðu ágætar umræður um hlutverk Hagstofunnar og hvaða upplýsingar er þar að finna.

BREYTTAR REGLUR UM BIRTINGARÁÆTLUN

Breytingar voru gerðar á reglum um birtingaráætlun sem gera hana sveigjanlegri en áður. Breytingin felur í sér að efni sem á að birta er fært á birtingaráætlun í síðasta lagi tíu dögum fyrir birtingu en áður var miðað við tveggja mánaða lotur. Eftir sem áður er gefin út birtingaráætlun

fyrir árið í heild fyrir vísitölur, landsframleiðslu, utanríkisverslun og vinnumarkað. Eftir breytinguna geta notendur reitt sig á að birtingaráætlun fyrir næstu tíu daga standi.

MEÐFERÐ TRÚNAÐARGAGNA

Í upphafi árs 2013 var hrundið af stað verkefni við að treysta enn frekar meðferð trúnaðargagna hjá Hagstofu Íslands. Verkefnishópurinn fór yfir laga- og reglumhverfi við hagskýrslugerð og vann tillögu að endurbættum reglum um meðferð trúnaðargagna. Jafnframt var hafin vinna við að yfirfara öryggisstefnu Hagstofunnar og verkferla sem snúa að meðferð trúnaðargagna.

FRAMLEIÐENDUR EVRÓPSKRA HAGTALNA

Við undirbúning gæðamats fór Eurostat fram á við ríki Evrópska hagskýrslusamstarfsins að þau skilgreindu hverjir eru taldir opinberir framleiðendur evrópskra hagtalna. Í gæðamatinu er rætt við aðra framleiðendur evrópskra hagtalna í hverju ríki, en mjög misjafnt er hvernig hagskýrslugerðin skiptist á stofnanir. Hagstofan setti þau viðmið að viðkomandi væru opinberir aðilar sem hafa tölfræði sem hluta af starfsemi sinni samkvæmt lögum og framleiða hagskýrslur

Hinn 30. ágúst kynnti forsætisráðherra sér starfsemi Hagstofunnar ásamt helstu embættismönnum ráðuneytisins.

samkvæmt evrópskum reglugerðum eða skila tölfraðigögnum beint til Eurostat. Á lista yfir íslenska framleiðendur hagtalna eru, auk Hagstofunnar, Seðlabanki Íslands, Orkustofnun, Umhverfisstofnun, Samgöngustofa (Flugmálastjórn) og Ríkislögreglustjórnin. Af þessum framleiðendum er Seðlabankinn með mestu hagskýrslustarfsemina, sem nær m.a. yfir fjármálamarkaðinn, erlendar fjárfestingar og greiðslujöfnuð.

GÆÐAMÁL

Yfirstjórn Hagstofunnar samþykkti gæðastefnu sem var birt á vef Hagstofunnar. Þá tók gæðaráð til starfa til að framfylgja ákvörðun um innleiðingu gæðastjórnunar. Gæðastjóri stóð fyrir fræðslu fyrir starfsmenn og yfirstjórn um gæðamál. Útbúið var meginferlakort fyrir Hagstofuna og ferlalíkan sem m.a. er ætlað að vera flokkunarkerfi fyrir öll skjöl sem varða verklag. Verkferlalíkan í hagskýrslugerð var tekið til endurskoðunar og lagað betur að alþjóðlegu líkani (GSBPM). Hafin var vinna við að skrá ferli við vinnslu verkefna og voru verklagsreglur fyrir nokkur verkefni formlega afgreiddar. Í tengslum við gerð verklagsreglna hefur verið unnið að endurskoðun mælistika í samræmi við alþjóðlegan staðal (SIMS).

SAMSTARF UM BÆTTA PJÓNUSTU VIÐ FRÆÐASAMFÉLAGIÐ

Hagstofan safnar miklu magni gagna og þó að meginnotkun þessara gagna sé til hagskýrslugerðar, nýtast þau einnig fræðimönnum í vísindalegum tilgangi. Í lögum um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð er sérstaklega kveðið á um að Hagstofan skuli stuðla að því að gögn hennar nýtist í tölfraðilegum vísindarannsóknunum, en að sjálfsögðu skulu öll gögnin vera ópersónugreinanleg, órekjanleg og trúnaður að fullu tryggður. Til þess að gegna betur hlutverki sínu

gagnvart fræðasamféluginu, og til þess að búa til meiri verðmæti úr starfsemi sinni, stofnaði Hagstofan til samstarfshóps fræðimanna til þess að vinna að umbótum á þessu sviði, en Hagstofan hefur haft mjög takmörkuð aðföng til að sinna þessu hlutverki sínu. Hópinn skipa fræðimenn við Háskóla Íslands, Háskólanum í Reykjavík, auk fulltrúa Hagstofunnar og rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Hópurinn mun vinna að því að sækja um fjármögnun úr vísindasjóðum fyrir umbótastarf á afgreiðslu örgagna í vísindalegum tilgangi með það að markmiði að Hagstofa Íslands færst nær því sem gerist og gengur á hinum Norðurlöndunum í þessum eftum.

SAMNINGUR VIÐ ÚTLENDINGASTOFNUN

Í nóvember var undirritaður samningur milli Hagstofunnar og Útlendingastofnunar um samstarf milli stofnananna. Í samningnum er m.a. kveðið á um að Hagstofan beri ábyrgð á hagskýrslugerð um hælisleitendur og að Útlendingastofnun breyti skráningakerfum sínum til að auðvelda skýrslugerð. Fjölþrepa IPA-styrkur frá ESB gerði Hagstofunni kleift að taka þátt í kostnaði Útlendingastofnunar vegna breytingarinnar.

FYRSTU LÖGUM UM HAGSTOFU ÍSLANDS FAGNAÐ

Sunnudaginn 20. október voru 100 ár frá því að Alþingi samþykkti fyrstu lögum um Hagstofu Íslands. Starfssólfólk Hagstofunnar fagnaði því með morgunverði manudaginn 21. október þar sem helstu þættir í sögu hagskýrslugerðar voru raktir. Lögin dugðu vel, því að þau voru leyst af hólmi með nýjum lögum sem samþykkt voru á Alþingi 10. desember 2007 og tóku gildi í upphafi árs 2008. ■

Hinn 20. október voru 100 ár frá því að Alþingi samþykkti fyrstu lögum um Hagstofu Íslands

Fjármál og rekstur

Heildartekjur námu rúmlega einum milljarði króna

HAGSTOFAN var rekin með 14,9 milljóna króna afgangi árið 2013, en var með rúmlega 40 milljóna króna halla árið 2012. Heildartekjur námu rúmlega einum milljarði króna og hækkuðu um 138,9 milljónir frá árinu áður eða um 13,8%. Heildargjöld námu 1.131 milljón og jukust um 83 milljónir frá fyrra ári eða um 8%.

Hagnaður ársins skýrist af auknum tekjum og aukinni framleiðni vegna stærðarhagkvæmni. Auknar tekjur má einkum rekja til IPA-styrkja, sem færast sem framlag úr ríkissjóði, svo og aukinnar sölu á sérfræðiþjónustu.

TEKJUR

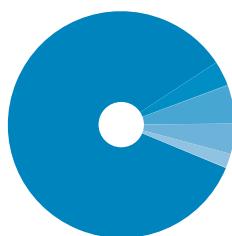
Heildartekjur Hagstofu Íslands árið 2013 voru 1.146 milljónir króna, þar af voru framlög úr ríkissjóði 969 milljónir og sértekjur 177 milljónir. Tekjur hækkuðu á milli ára um 13,8% sem skýrist af auknum verkefnum. Þar munar mestu um samning um IPA-styrk sem gerður var síðla árs 2011 um endurbætur á

þjóðhagsreikningum og áframhaldandi uppbyggingu á fyrirtækjatölfræði. Evrópusambandið féll frá IPA-styrk um fyrirtækjatölfræði þegar íslensk stjórnvöld gerðu hlé á aðildarviðræðum. Eigi að síður ákváðu stjórnvöld að halda verkefninu áfram með framlagi í fjáraukalögum, en lækkuðu umfangið úr 107 milljónum króna í 60 milljónir. Loks hækkuðu sértekjur vegna útseldrar þjónustu og vegna aukinna styrkja frá Evrópusambandinu.

SÉRTEKJUR

Samtals námu sértekjur 177 milljónum króna og hækkuðu um 47,4 milljónir frá fyrra ári (36,7%). Þar af voru 48,8 milljónir króna vegna þjónustusamnings við kjararannsóknarnefnd og 13,9 milljónir vegna þjónustusamnings við kjararannsóknarnefnd opinberra starfsmanna. Seld sérfræðiþjónusta vegna minni verkefna og samninga nam 23 milljónum króna, styrkir frá erlendum aðilum námu 49 milljónum, IPA-ferðastyrkir 23,5 milljónum og sala hagskýrslna 0,9 milljónum.

TEKJUR

- Framlag ríkisins (85%)
- Sérfræðiþjónusta (4%)
- Hagskýrslur (0%)
- Samningar um kjararannsóknir (5%)
- Eurostat-samningar (4%)
- IPA-ferðastyrkir (2%)
- Aðrar tekjur (0%)

REKSTRARREIKNINGUR

	2012	2013
Tekjur		
Alls	1.007,2	1.146,0
Framlag úr ríkissjóði	877,6	969,0
Sértekjur	129,6	177,0
Gjöld		
Alls	1.047,9	1.131,0
Laun	766,6	853,3
Ferðakostnaður, námskeið, fundir	54,5	50,1
Rekstur	18,5	17,8
Þjónusta	85,4	83,7
Verkkaup	2,1	1,5
Húsnaðiskostnaður	97,8	104,8
Eignakaup	23,0	20,1
Tekjuafgangur/halli	-40,6	14,9

REKSTRARGJÖLD

Heildargjöld árið 2013 námu 1.131 milljónar króna og hækkuðu um 83,4 milljónir á milli ára. Gerð var hagræðingarkrafa til Hagstofunnar að fjárhæð 18 milljónir króna, verðlagsbreytingar námu 37,5 milljónum, en aðrar breytingar voru vegna aukinna verkefna. Helstu nýju verkefnin eru endurbær tur á þjóðhagsreikningum og uppbygging á fyrirtækjatölfræði, auk þess sen húsaleiga jókst vegna viðbótar-húsnaðis. Verkefni þjóðhagsreikninga felast í að koma á kerfi uppruna- og ráðstöfunartafna, geirareikningum og undirbúa að taka í notkun nýjan alþjóðastaðal um þjóðhagsreikninga sem tekur gildi árið 2014. Komið var á fót nýju sviði, fyrirtækjaskviði, árið 2012 með því að ganga á eigið fé er nam 30 milljónum króna samkvæmt samkomulagi við þáverandi Efnahags- og viðskiptaráðuneyti. Í staðinn studdu stjórnvöld umsókn Hagstofunnar um IPA-styrk til að koma á fót fyrirtækjaskrá til hagskýrslugerðar og framleiða fyrirtækjatölfræði í

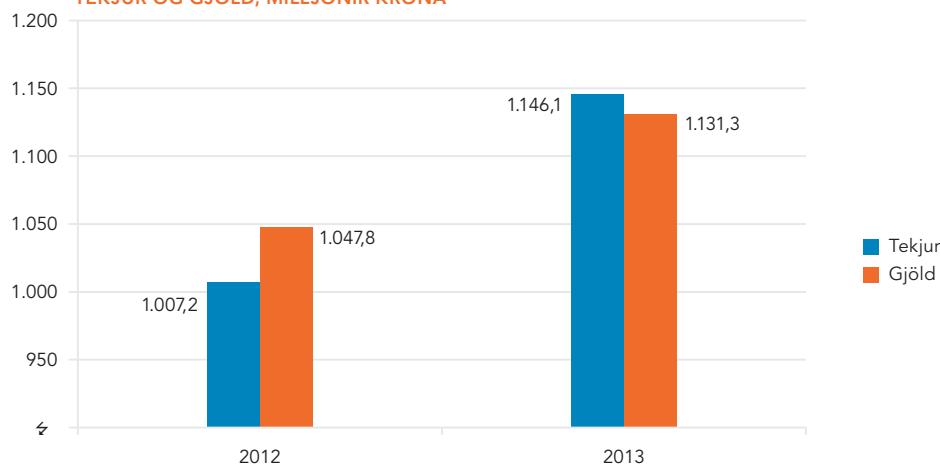
samræmi við kröfur Evrópusambandsins og samningsins um Evrópska efnahagssvæðið. Eins og fram hefur komið var styrkurinn áætlaður 107 milljónir króna árið 2013, en Evrópusambandið fíll frá honum og í staðinn voru veittar 60 milljónir króna til verksins í fjáraukalögum. Var því dregið úr umfangi verkefnisins frá fyrri áætlunum.

**Samtals námu sértekjur
177 milljónum króna og
hækkuðu um 36,7%**

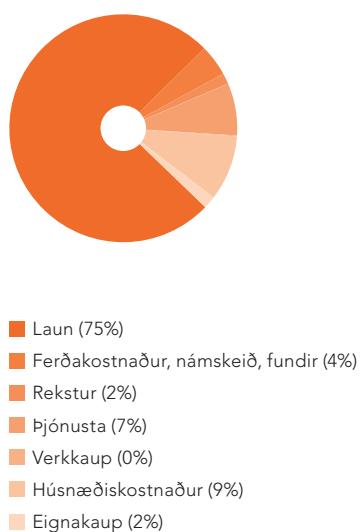
LAUNAKOSTNAÐUR

Launakostnaður nam 853,3 milljónum króna og önnur rekstargjöld 278 milljónum. Annar rekstarkostnaður skiptist þannig: húsnæðiskostnaður 104,8 milljónir, aðkeypt þjónusta 83,7 milljónir, eignakaup 20 milljónir, almennur rekstur 17,8 milljónir og önnur útgjöld 51,6 milljónir. ■

TEKJUR OG GJÖLD, MILLJÓNIR KRÓNA

GJÖLD

Tölfræði um tölfræði

Gestir á vef Hagstofunnar voru tæplega 260 þúsund og síðuflettingar yfir 2,6 milljónir

HAGSTOFAN leggur ríka áherslu á að tryggja notendum auðveldan aðgang að tímanlegum og áreiðanlegum upplýsingum og miðlar öllum hagtolum á vefnum. Notendur geta sótt gríðarlegt magn af tölvulegum fróðleik um íslenskt samfélag á vef Hagstofunnar. Notkun enska hlutans hefur vaxið ört síðastliðin ár en það hefur verið stefna Hagstofunnar undarfarinn áratug að birta upplýsingar bæði á íslensku og ensku. Gestir á vef Hagstofunnar voru tæplega 260 þúsund árið 2013 og síðuflettingar yfir 2,6 milljónir.

Hagstofan leggur áherslu á góða þjónustu við alla notendur, til dæmis má nefna stjórnvöld, námsmenn, fræðasamfélagið, fjölmíðla og almenning. Hagtölur nýtast stjórnvöldum og fyrirtækjum við ákvárdanir og upplýsingagjöf um íslenskt samfélag og stuðla þannig að upplýstri umræðu og faglegum ákvörðunum.

GAGNASÖFN OG ÚTGEFIN RIT

Mörg stór gagnasöfn standa notendum til boða á vef Hagstofunnar og geta notendur nálgast þau af sjálfsdáðum og notað að vild sé heimildar getið. Alls eru um 1.500 íslenskar töflur og svipaður fjöldi af enskum.

Talning niðurhals sýnir að rit Hagstofunnar eru sótt á vefinn í ríkum mæli en öll útgefin rit eru aðgengileg notendum að kostnaðarlausu. Alls flettu notendur ritum Hagstofunnar 53 þúsund sinnum á vefnum og var vinsælasta ritið bæklingurinn Iceland in figures. Mikil eftirsprung er eftir ritinu í ferðaþjónustu, einkum meðal fararstjóra, en Hagstofan hefur gefið það út árlega síðastliðin 17 ár. Bæklingurinn er jafnframt boðinn til niðurhals á vefnum endurgjaldslaust og er hann vinsælasta skráin sem sótt er á vef Hagstofunnar.

Ársrit Hagstofunnar, Landshagir, kom út í 23. sinn með sama sniði og áður. Einnig tók Hagstofan þátt í vinnu við Norrænu hagtölúrbókina, eins og gert hefur verið undanfarin ár. Bókin er unnin í samvinnu norrænu hagstofanna en Norræna ráðherranefndin gefur hana út.

Gefin voru út 40 hefti í ritröð Hagtíðinda, en það er 2% fækkun frá árinu á undan.

499 FRÉTTATILKYNNINGAR

Árið 2013 gaf Hagstofan út 499 fréttatilkynningar, 252 íslenskar og 247 enskar, sem er aukning um 4% frá árinu áður. Hagstofan birtir fréttatilkynningar

og talnaefni samkvæmt áætlun sem birt er notendum fyrirfram og voru 94% allra fréttatilkynninga í samræmi við áætlunina, en það er svipað hlutfall og árið 2012.

Notendur geta gerst áskrifendur að einstökum efnisflokkum og fengið tilkynningu með tölvupósti þegar nýjar fréttir eða nýtt talnaefni er gefið út. Þetta hefur mælst vel fyrir og voru tæplega 5000 áskrifendur skráðir í lok ársins. Rúmlega 1300 nýir áskrifendur skráðu sig á árinu en 360 afskráðu sig, þ.e. hættu áskrift. Auk fréttááskriftar er notendum boðið að merkja við stakar fréttatilkynningar á birtingaráætlun Hagstofunnar og fá áminningu í tölvupósti þegar þær birtast.

TÖLFRÆÐIBÓKASAFN

Hagstofan hýsir tölfraðibókasafn sem er opið almenningi á afgreiðslutíma stofnunarinnar. Hægt er að skoða gögn safnsins á staðnum, en þau eru ekki lánuð út nema í millisafnaláni til annarra bókasafna. Starfsemi safnsins er ekki umfangsmikil og hefur verið með svipuðum hætti undanfarin ár. Í safninu eru um 15 þúsund titlar og byggist safnkosturinn að mestu á ritaskiptum við aðrar tölfræðistofnanir.

UPPLÝSINGAÞJÓNUSTA

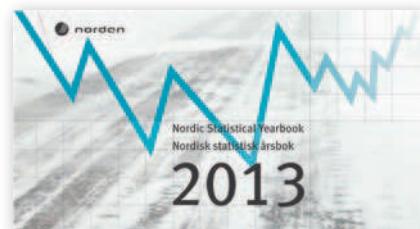
Upplýsingaþjónustu Hagstofunnar bárust um 240 fyrirspurnir að meðaltali á mánuði, en auk þessa barst mikill fjöldi fyrirspurna beint til sérfraeðinga.

GAGNASÖFNUN

Til að draga úr svarbyrði einstaklinga og fyrirtækja leggur Hagstofan áherslu á að nota stjórnsýsluskrár til að afla gagna þar sem þess er kostur en stendur jafnframt sjálf að gagnasöfnun meðal einstaklinga, stofnana og fyrirtækja til að geta staðið við lagalegar skuld-bindingar um hagskýrslugerð.

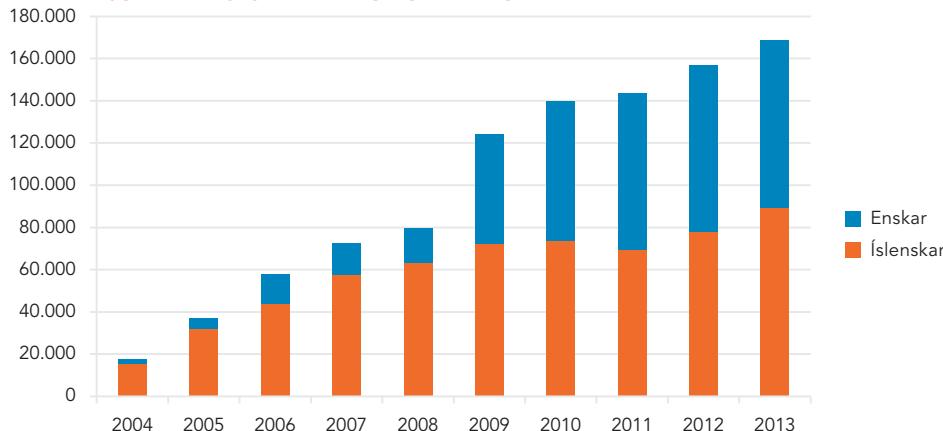
Hagstofan stendur að umfangsmiklum úrtaksrannsóknum ár hvert. Vinnumarkaðsrannsókn fer fram allt árið líkt og rannsókn á útgjöldum heimilanna. Í vinnumarkaðsrannsókn eru einstaklingar spurðir um stöðu sína á vinnumarkaði og liggja svörin til grundvallar hagskýrslugerð um vinnumarkaðsmál. Í rannsókn á útgjöldum heimilanna gefa einstaklingar nákvæmar upplýsingar um útgjöld heimilisins og eru niðurstöður rannsóknarinnar lagðar til grundvallar vísitölu neysluverðs. Þá rannsakar Hagstofan lífskjör í landinu árlega en lífskjararannsókn ►

Talning niðurhals sýnir að rit Hagstofunnar eru sótt á vefinn í ríkum mæli

Norræna hagtölubókin 2013

FJÖLDI FYRIRSPURNA Í VEFTÖFLUM Í FEBRÚAR ÁR HVERT

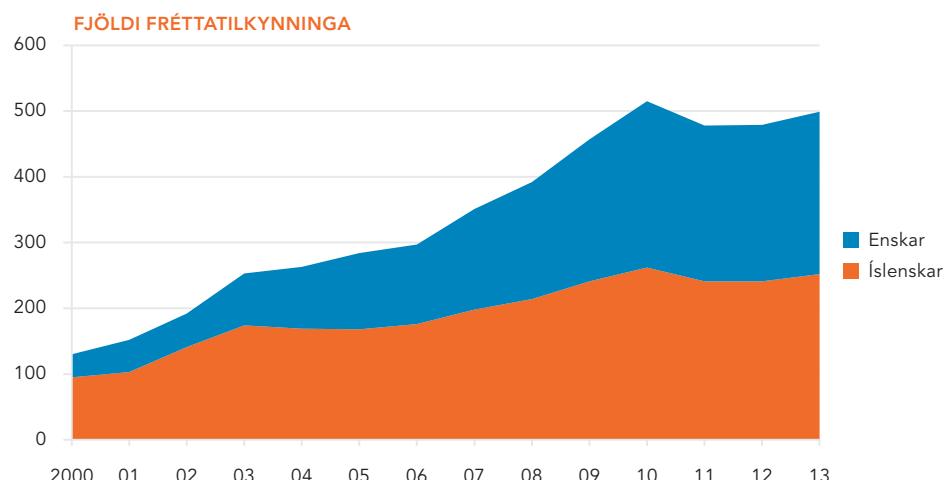

Upplýsingaþjónustu Hagstofunnar bárust um 240 fyrirspurnir að meðaltali á mánuði

gefur meðal annars mikilvægar upplýsingar um tekjudreifingu. Rannsókn á notkun einstaklinga og heimila á upplýsingatækni er einnig framkvæmd árlega, en rannsóknin gefur ítarlegar upplýsingar um netnotkun landsmanna. Heildarfjöldi þátttakenda í úrtaksrannsóknum um hagi einstaklinga og heimila var rúmlega 24 þúsund á árinu og svörun að meðaltal um 74%.

Hagstofan stendur einnig að víðtækri gagnasöfnun meðal fyrirtækja, annarra

rekstraraðila og sveitarfélaga, til dæmis fyrir launarannsókn, fjárhagsupplýsingar sveitarfélaga, rannsókn á notkun fyrirtækja á upplýsingatækni, gistiskýrslur, landbúnaðarrannsókn og þjónustuvíðskipti við útlönd. Þessi gagnasöfnun fer að miklu leyti fram rafrænt á vef Hagstofunnar, en sú aðferð við skil á gögnum hefur vaxið mjög undanfarin ár. ■

ÁSKRIFENDUR AÐ FRÉTTATILKYNNINGUM 2013

4991

Fjöldi í árslok

1320

Nýskráningar

360

Afskráningar

Afnot af gögnum

TIL að tryggja jafnan aðgang að upplýsingum er gerð birtingaráætlun ár hvert og hún birt á vef Hagstofunnar svo að notendum sé ljóst hvenær tilteknar upplýsingar verða aðgengilegar. Mikil áhersla er lögð á trúnað og fá aðilar utan Hagstofunnar almennt ekki aðgang að gögnum Hagstofunnar umfram það sem birt er almenningi og öllum er opið á vef Hagstofunnar. Jafnframt fá starfsmenn innan stofnunarinnar ekki aðgang að upplýsingum nema þær séu nauðsynlegur hluti af starfi þeirra. Sé einhverjum veittur aðgangur að upplýsingum áður en þær eru birtar er þess getið sérstaklega á vef Hagstofunnar.

TRÚNAÐARGAGNANEFDN

Á Hagstofunni starfar Trúnaðargagnanefnd sem fjallar um beiðnir um aðgang að trúnaðargögnum sem einkum berast frá vísindafólkí vegna rannsóknarverkefna. Strangar reglur gilda um slíkt aðgengi og er í þeim efnunum byggt á verklagsreglum um meðferð trúnaðargagna frá 29. desember 2006, lögum nr. 163/2007 um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð, lög nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga, lög og reglugerðir um vísindarannsóknir á heilbrigðis-sviði (Vísindasiðaneftnd), reglugerð þings og ráðs ESB nr. 223/2009 um evrópska hagskýrslugerð, trúnaðarupplýsingar o.fl., auk verklagsreglna í evrópskri hagskýrslugerð 24. febrúar 2005.

17 ERINDI

Árið 2013 tók Trúnaðargagnanefnd til umfjöllunar alls 17 umsóknir sem henni bárust á árinu. Nokkrar þessara umsókna voru að mati nefndarinnar ýmist eða

bæði afar umfangsmiklar eða að lýsingar á áformuðum rannsóknum voru ekki í samræmi við það gagnamagn sem um var beðið fyrir tiltekna rannsókn. Trúnaðargagnanefnd samþykkti árið 2013 átta umsóknir, en sex umsóknum var hafnað og aðrar þrjár settar í bið á meðan nefndin beið eftir frekari rökstuðningi.

BÆTT ÞJÓNUSTA VIÐ FRÆÐASAMFÉLAGIÐ

Í kjölfar stefnumótunar Hagstofunnar var ákveðið að setja á fót verkefnahóp til að vinna að bættri þjónustu við fræðasamfélagið. Það er einlægur vilji Hagstofunnar að koma til móts við þarfir fræðasamfélagsins um aðgengi að rannsóknargögnum. Með markvissari afgreiðslu rannsóknargagna getur Hagstofan stuðlað að auknum rannsóknum og nýsköpun á Íslandi til hagsbóta fyrir alla. Á árinu var settur saman samráðshópur fræðimanna úr háskólasamfélagini sem vann í samráði við verkefnahóp Hagstofunnar að undirbúningi að umsóknum í rannsóknarsjóði til að fjármagna þessar umbætur. Stefnt er að því að aðgengi fræðimanna að rannsóknargögnum Hagstofu Íslands verði orðið sambærilegt við það sem gerist og gengur á hinum Norðurlöndunum innan fárra ára. ■

Strangar reglur gilda um aðgang að trúnaðargögnum

Samstarf við notendur

Ráðgjafarnefnd um vísitölu neysluverðs starfar samkvæmt lögum

NOKKRAR fastar ráðgjafarnefndir og notendahópar starfa við Hagstofu Íslands, ýmist samkvæmt lögum, samningum eða að ákvörðun Hagstofunnar eftir nánara samráði við notendur. Virkt samráð við notendur er í samræmi við meginreglur í hagskýrslugerð og lög um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð nr. 163/2007. Hagstofan kannar reglulega viðhorf notenda með könnunum og með birtingaráætlun er tryggður jafn aðgangur notenda að hagtölum á fyrirfram ákveðnum dagsetningum.

VÍSATALA NEYSLUVERÐS

Ráðgjafarnefnd um vísitölu neysluverðs starfar samkvæmt lögum um vísitölu neysluverðs nr. 12/1995 og skal hún vera Hagstofunni til ráðgjafar um gerð vísitölunnar og fylgjast með reglubundnum útreikningi hennar. Ráðgjafarnefndin hittist mánaðarlega árið 2013 í tengslum við birtingar á vísitölu neysluverðs.

ÞJÓÐHAGSREIKNINGAR

Notendahópur um þjóðhagsreikninga hóf störf í ársbyrjun 2005 en markmiðið með starfi hópsins er að fá ábendingar frá notendum um framsetningu á efni þjóðhagsreikninga, fá viðhorf þeirra til aðferðafræði o.fl. Notendahópurinn hittist einu sinni árið 2013 og meðal þess sem rætt var á fundinum var framtíðarsýn við gerð þjóðhagsreikninga á Hagstofunni sérstaklega varðandi not á uppruna- og ráðstöfunartöflum. Þá var kynnt innleiðing á nýjum staðli fyrir þjóðhagsreikninga, ESA-2010, sem verður í september 2014.

VERÐVÍSITÖLUR

Notendahópur um verðvísítölur hefur starfað frá árinu 2005 og er markmið hans að kynna það helsta sem fram fer á þessu sviði á Hagstofunni og fá frá notendum sjónarmið, ábendingar og gagnrýni. Notendahópurinn hittist einu sinni árið 2013 og meðal þess sem rætt var á fundinum var samanburður á vísitölu neysluverðs og samræmdri vísitölu neysluverðs í Evrópu og aðferðir við verðmælingar á útgjaldaliðnum „ferðum og flutningum“ í vísitölu neysluverðs.

KJARARANNSÓKNARNEFND

Tveir samstarfssamningar um launaranssóknir og aðrar vinnumarkaðsrannsóknir eru í gildi, annars vegar á milli Hagstofu Íslands og Kjararannsóknarnefndar frá árinu 2004 og hins vegar á milli Hagstofu Íslands og Kjararannsóknarnefndar opinberra starfsmanna frá árinu 2009. Samkvæmt samningunum skal halda fund árlega þar sem farið er yfir samstarfið, auk þess sem sérstök ráðgjafarnefnd sérfræðinga starfar með Hagstofunni í samræmi við samningana. Engir formlegir fundir voru haldnir á árinu 2013 en mikið var um faglega ráðgjöf og sérverkefni fyrir ýmsa aðila auk launatölfræði vegna kjarasamninga. Haldnir voru vinnufundir þar sem kynnt voru áform Hagstofunnar um endurbætur á launatölfræði. Þá voru gerðar nokkrar sérkeyrslur á launagöngum fyrir notendur og bar þar hæst sérstakt verkefni fyrir ríkis-sáttasemjara í aðdraganda kjarasamninga.

FÉLAGSMÁLATÖLFRÆÐI

Með samningi við Velferðarráðuneytið um félagsvísa var stofnuð samráðsnefnd notenda vísanna. Í samráðsnefndinni

eiga sæti sérfræðingar ráðuneyta og háskólasamfélagsins og kallar Hagstofa Íslands hópinn saman. Helsta verk-efni hópsins er að þróa efni félags-vísá í samræmi við þarfir notenda.

FYRIRTÆKJATÖLFRÆÐI

Áfram var unnið að uppyggingu á fyrirtækjatölfræði og var haft samráð við ólíka notendur til að fá fram þarfir þeirra fyrir hagskýrslur á því sviði. Mikilvægt er við uppygginguna að fyrir liggi hvaða upplýsingar notendur þurfa umfram það sem felst í stöðlum og Evrópu-reglugerðum og er reynt að uppfylla sem flestar óskir. Því átti Hagstofan samráðs-fundi með helstu hagsmunaaðilum um fyrirtækjatölfræði á árinu 2013.

ANNAÐ SAMRÁÐ

Hagstofan hefur átt samstarf við ráðu-neytin um þarfir þeirra fyrir hagtölur um þá málaflokka sem undir þau heyra. Þannig voru vinnuhópar að störfum með mennta- og meningarmálaráðu-neytinu og umhverfis- og auðlindaráðu-neytinu. Einnig voru haldnir fundir með nokkrum öðrum ráðuneytum og stofnunum um þarfir þeirra fyrir hagskýrslur. Gerð var notendakönnun á árinu sem veitir mikilvægar upplýsingar um

þjónustu við notendur og um ánægju þeirra með hana. Verða niðurstöðurnar birtar á fyrri hluta árs 2014. Loks voru fundir með notendum vegna gæðamats sem gert var á Hagstofunni á vegum Evrópska hagskýrslusamstarfsins.

BIRTINGARÁÆTLUN

Hagstofan birtir öllum notendum sínum efni sitt samtímis kl. 9:00 að morgni. Gerð er birtingaráætlun fyrir heilt almanaksár og er hún gefin út í nóvember ár hvert. Á henni eru fastar dagsetningar fyrir verðtryggingarvísítölur, launavísítolu (þar með talda vísítolu greiðslujöfnunar), svo og hagtölur um landsframleiðslu, vinnumarkað og utanríkisverslun. Með fastri dagsetningu er átt við að hún breytist ekki nema gefin sé út fréttatilkynning þar að lútandi. Annað efni er fært á birtingaráætlunina eftir þörfum, en þó aldrei síðar en 10 dögum fyrir birtingu. Þetta felur í sér að notendur geta reitt sig á áætlun Hagstofunnar 10 almanaksdaga fram í tímann, en aðrar dagsetningar geta breyst fyrirvaralaust. ■

Notendahópur um verðvísítölur hefur starfað frá árinu 2005

Starfsmannamál

Meðalaldur starfsmanna var rúm 44 ár

VIÐ Hagstofuna störfuðu 105 fastráðir starfsmenn í 102 fullum stöðugildum í lok árs 2013, en það er um 2% aukning frá árinu á undan. Meðalaldur starfsmanna var rúm 44 ár og höfðu þeir starfað að meðaltali um 7,9 ár hjá stofnuninni. Hlutfall kynja var jafnt, en af fastráðnum starfsmönnum voru 53 konur og 52 karlar. Hlutfall háskólamenntaðra hefur vaxið á undanförnum árum og voru 80% starfsmanna með háskólamenntun í lok árs 2013 sem er óbreytt frá árinu á undan.

12 NÝIR STARFSMENN

Nokkrar mannabreytingar urðu á árinu. Átta starfsmenn hættu störfum og 12 nýir

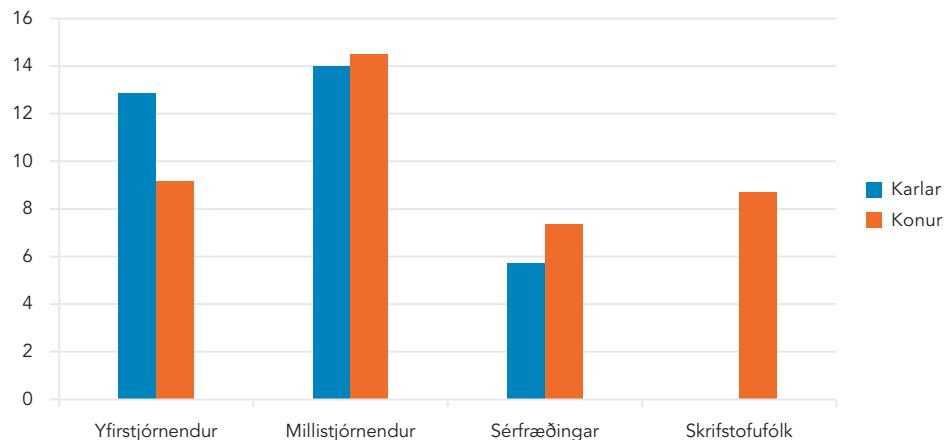
hófu störf. Fjölgun starfsmanna skýrist af nýjum verkefnum sem Hagstofan tók að sér á árinu en þar má nefna verkefni eins og gerð félagsvísa, búreikninga og jafnvirðisrekninga fyrir mannvirkjagerð.

Auk fastráðinna starfsmanna störfuðu hjá Hagstofunni alls 90 lausráðnir spyrlar sem unnu um sjö ársverk við innsöfnun gagna.

VINNUSTAÐARKÖNNUN SFR

Hagstofan tók þátt í vinnustaðarkönnun Starfsmannafélags ríkisstofnana (SFR) en könnunin náði til allra ríkisstarfsmanna. Hagstofan lenti í 25. sæti af 80 fyrir stofnanir með 50 starfsmenn

STARFSALDUR EFTIR STARFI OG KYNI

Nokkrir starfsmenn hlaupa saman í hádeginu.

Októberfest var haldið 11. október.

eða fleiri. Á heildina litið var útkoman úr könnuninni betri en árið áður, en Hagstofan hækkaði eða stóð í stað á milli ára í öllum þáttum sem kannaðir voru.

FJÖLBREYTT FRÆÐSLUSTARF

Innra fræðslustarf var áfram öflugt og gafst starfsfólk kostur á að taka þátt í fræðslu af ýmsu tagi, allt frá styrttri fyrirlestrum um vinnuvernd og jafnrétti í stærri námskeið á borð við kennslu á gagnagrunnsforrit og námskeið um Evrópska hagskýrslusamstarfið. Áframhald varð einnig á kynningum á starfsemi einstakra deilda innan Hagstofunnar og áhugaverðum

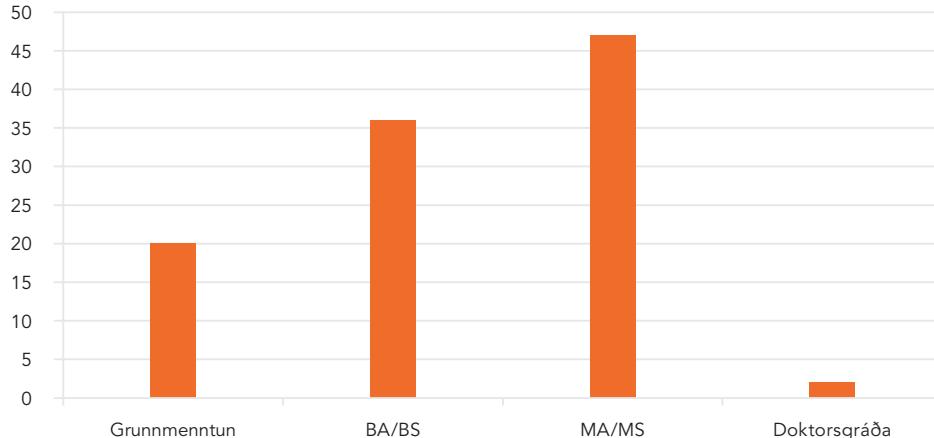
niðurstöðum úr birtingum Hagstofunnar. Að auki var öllum starfsmönnum boðið upp á röð örnmámskeiða um gæðamál en það er hluti af innleiðingu gæðastjórnunar hjá Hagstofunni.

BLÓMLEGT FÉLAGSLÍF

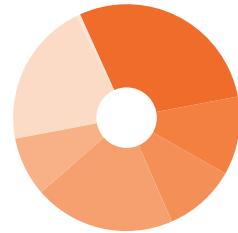
Starfsmannafélag Hagstofunnar hélt áfram sínu góða starfi og gerði vinnustaðinn skemmtilegri með fjölbreyttum viðburðum og uppákomum. Boðið var upp á golfnámskeið sem margir starfsmenn nýttu sér og þótti sérstaklega vel heppnað. Í haustferð Hagstofunnar var farið um Reykjanes og áhugaverðir staðir skoðaðir. Þá var októberfest haldin ▶

Á árinu varð fjöldi í starfsmannafélaginu í fyrsta sinn umfram eitt hundrað

FJÖLDI STARFSMANNA EFTIR MENNTUN

STARFSEMIN 2013 SUNDURLIÐUD EFTIR VERKFERLUM

- Hanna vörur og þjónustu (29%)
- Safna gögnum (11%)
- Undirbúa gögn (10%)
- Greina gögn (20%)
- Miðla hagtölum (8%)
- Stjórnun og rekstur (21%)
- Útseld þjónusta (1%)

Halldóra, Heiðrún, Þorbjörg.

Haustferð á Reykjanes 27. september.

Á árinu höfðu starfsmenn nýtt rúmlega 3.600 tíma í endurmenntun

hátiðleg á Hagstofunni með þjóðlegri þýskri matargerð auk þess sem starfsmenn keptu í fróðleik í spurninga-keppninni „Viltu vinna bjór?“

Á árinu varð fjöldi í starfsmannafélaginu í fyrsta sinn umfram eitt hundrað. Félagslífið naut mjög góðs af hugmyndaauðgi og frumkvæði starfsmanna þetta árið, eins og svo oft áður, auk þess sem aðrir hefðbundnir viðburðir, svo sem sumarhátið, jólalöggi og litlu jólin, voru vel heppnaðir líkt og fyrri ár. Árshátið Hagstofunnar var

að þessu sinni haldin í Hlégardí i Mosfellsbæ og var fjölsótt að vanda.

STARFSÞRÓUNARÁÆTLUN

Starfsþróunaráætlun Hagstofunnar tók gildi í janúar 2013. Hún inniheldur verklagsreglur um endurmenntun starfsmanna, þar með talið reglur um réttindi til endurmenntunar, umsóknarferli og meðhöndlun umsókna. Á árinu 2013 höfðu starfsmenn Hagstofunnar nýtt rúmlega 3.600 tíma í endurmenntun og voru uppsöfnuð réttindi þeirra til endurmenntunar um 33.000 tímar í árslok. ■

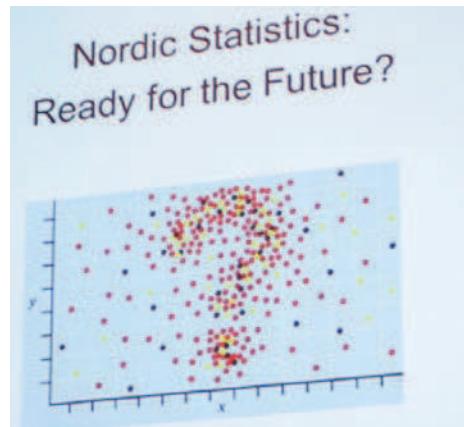
MENNTUN STARFSMANNA

	Fjöldi		Fjöldi
Hagfræði	23	Eðlisfræði	1
Grunnmenntun	20	Ferðamálafræði	1
Viðskiptafræði	9	Iðnaðartækni fræði	1
Félagsfræði	7	Íslenska	1
Sálfræði	6	Kennari	1
Verkfræði	6	Liffræði	1
Stjórnmálafræði	4	Læknisfræði	1
Bókasafnsfræði	3	MPA	1
Tölvunarfræði	3	MPM	1
Fjármálafræði	2	Sagnfræði	1
Landfræði	2	Skógræði	1
MBA	2	Stærðfræði	1
Tölfræði	2	Vinnumarkaðsfræði	1
Aðferðafræði	1	Vörustjórnun	1
Búfræði	1		

Hagstofan og Mottumars

Nokkrir karlmenn á Hagstofunni tóku sig til og söfnuðu skeggi í marsmánuði til styrktar árveknis- og fjárlöfunarátaki Krabbameinsfélagsins. Sem kunnugt er snýr átakið að baráttunni gegn krabbameini hjá körlum. Hjörvar Pétursson, sérfræðingur hjá Hagstofunni, safnaði veglegu yfirvaraskeggi, eins og hér má sjá, og skoraði á samstarfsfólk sitt að svara hreystikallinu og heita á sig. Varð honum vel ágengt.

Gæði og árangur

Er hægt að mæla gæði og árangur í hagskýrslugerð?

VERULEGUM fjármunum er varið til hagskýrslugerðar í ríkjum heims og hjá alþjóðastofnunum sem gefa út hagskýrslur. Tilgangurinn er að framleiða hágæða upplýsingar fyrir stjórnsýslu, atvinnulíf og ekki síst almenning. Hagstofa Íslands er stærsti framleiðandi opinberra hagtalna hér á landi og kemur Seðlabanki Íslands þar á eftir, en aðrir framleiðendur eru minni. Fjöldi annarra opinberra aðila safnar og gefur út hagtölur og er ekki til heildstæð yfirsýn yfir umfang hagskýrslugerðar á Íslandi eða kostnað við hana. Þá eru nokkrir einkaaðilar sem safna og selja aðgang að upplýsingum eða birta þær opinberlega.

OPINBER HAGSKÝRSLUGERÐ

Mikilvægt er að hafa í huga að gerður er greinarmunur á opinberri hagskýrslugerð og annari tölfraði sem safnað er og birt. Fyrir liggur mjög mikið magn af ýmiss konar tölfraðiupplýsingum á netinu og margfaldast umfangið að magni á fárra ára fresti. Oft eru þetta áreiðanlegar og marktækar upplýsingar, en óhjákvæmilega er hluti þeirra bjagaður eða þær ófullkomnar og ekki sambærilegar á milli ríkja eða tímabila.

AÐ TREYSTA UPPLÝSINGUM

Er hægt að mæla gæði og árangur í hagskýrslugerð? Hvernig veit notandi hagskýrslu hver gæðin eru eða hvort upplýsingar eru sambærilegar milli ríkja eða tímabila? Það fyrsta sem notendur þurfa að líta á er hver heimildin er fyrir tilteknum upplýsingum. Ef um

opinbera aðila eða þekkt fyrirtæki á markaði er að ræða má oftast treysta upplýsingunum. Ef ekki er getið heimilda er ekki hægt að treysta upplýsingunum. Opinber hagskýrslugerð snýst um að tryggja að ákveðnar lykilupplýsingar séu aðgengilegar og að þær séu unnar á hlutlausan hátt eftir viðurkenndri aðferðafræði.

SAMRÆMD AÐFERÐAFRÆÐI

Til að tryggja gæði og sambærileika opinberra hagtalna hefur mikil vinna verið lögð í útgáfu staðla, leiðbeininga og samræmdrar aðferðafræði. Allt frá stofnun Sameinuðu þjóðanna hafa á vettvangi þeirra verið gefnir út staðlar sem hefur tekið áratugi að þróa. Hin síðari ár hefur evrópska hagskýrslusamstarfið verið leiðandi í gerð staðla og verklagsreglna í hagskýrslugerð og haft mikil áhrif innan Sameinuðu þjóðanna. Þá hafa Sameinuðu þjóðirnar og Evrópusambandið gefið út almennar reglur og leiðbeiningar til að tryggja sem best gæði hagskýrslna.

BROTALAMIR

Gegnum tíðina hafa komið fram brotalamir í opinberri hagskýrslugerð sumra ríkja, oftast sökum afskipta utanað-komandi aðila. Í ljósi þeirrar reynslu er mikil áhersla lögð á að hagstofur séu sjálfstæðar og ákvarði aðferðafræði sína sjálfar án utanaðkomandi þrýstings. Ef ekki er hægt að reiða sig á opinberar tölur, dregur það úr trausti og hefur slæmar afleiðingar fyrir trúverðugleika stjórvalda og efnahagsmála í heild. Í þessu skyni hafa reglur verið endurskoðaðar til að tryggja enn frekar sjálfstæði hagstofa og að þeir sem þeim stjórna séu valdir á faglegum forsendum. Lög um hagskýrslugerð á Íslandi standast

allar kröfur að þessu leyti og ekki eru þekkt dæmi þess að Hagstofa Íslands hafi verið beytt þrýstingi. Það þýðir þó ekki að þar með sé komið í veg fyrir skekkjur. Það er því mikilvægt fyrir hagstofur að fá óháða utanaðkomandi rýni á aðferðir sínar og vinnufyrirkomulag.

GÆÐAMAT

Evrópska hagskýrslusamstarfið (e. European Statistical System, ESS) samanstendur af hagstofum Evrópusambandsins og EFTA-ríkjanna. Hagstofur í samstarfinu undirgangast gæðamat þar sem óháðir aðilar fara yfir hvernig þeim tekst til við að fylgja meginreglum í hagskýrslugerð. Slíkt matför fram á Hagstofu Íslands árið 2007 og aftur haustið 2013. Niðurstöður úr seinna matinu verða birtar opinberlega vorið 2014. Matsteymið ræddi einnig við aðra framleiðendur opinberra hagtalna hér á landi, þar með talið tölfraðisvið Seðlabanka Íslands, en seðlabankar í Evrópu munu láta gera svipað mat á hagskýrslugerð sinni.

REGLULEGT EFTIRLIT

Auk þess að gæðamat fer fram á hagstofum í heild er einnig öflugt alþjóðasamstarf um reglulegt eftirlit með einstökum verkefnum hagstofa, svo sem þjóðhagsreikningum og verðvísítöllum. Þá fara sérfræðingar annarra hagstofa og alþjóðastofnana í saumana á tilteknum verkefnum. Sérfræðingar frá Hagstofu Íslands sækja reynslu til annarra ríkja og taka þátt í undirbúningi og gerð staðla á sínu sérsviði. Samstarf hagstofa Norðurlanda hefur verið einkar farsælt að þessu leyti, en Hagstofa Íslands hefur tekið þátt í því samstarfi frá þriðja áratug síðustu aldar.

Eins og áður sagði fer helsta sammæmingarstarfið og gæðaúttektirnar fram á vegum Evrópska hagskýrslusamstarfsins. Þeir sem eiga aðild að samstarfinu eiga rétt á að merkja útgáfur sínar með auðkenni samstarfsins og er það trygging fyrir því að ákveðnum gæðakröfum er fylgt, að ►

Ekki eru þekkt dæmi þess að Hagstofa Íslands hafi verið beytt þrýstingi

Opinberir hagskýrslu-framleiðendur eiga að svara upplýsingaþörf notenda

ytra eftirlit er með aðferðafræði og að farið sé að viðurkenndum stöðlum.

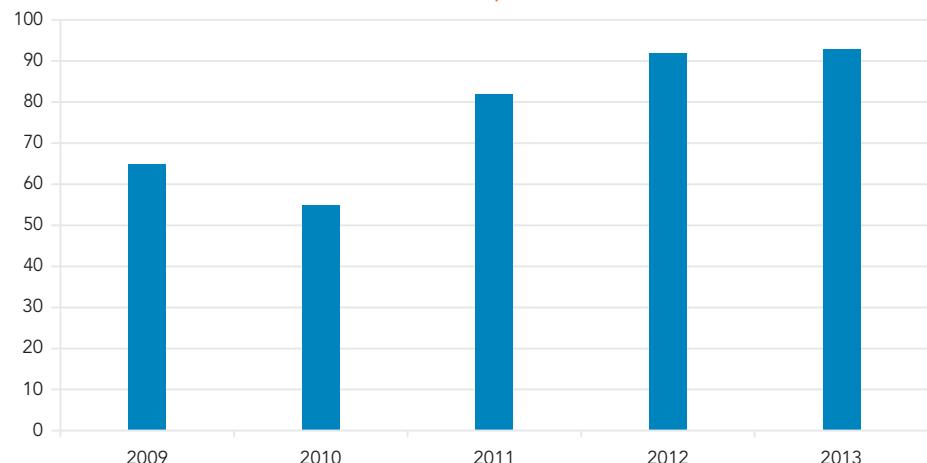
SAMSTARF EFTA-RÍKJANNA

EFTA-ríkin eru með skrifstofu sem sinnir verkefnum gagnvart Evrópska hagskýrslusamstarfinu og hagstofu Evrópusambandsins, Eurostat. EFTA-skrifstofan fylgist reglulega með skilum EFTA-ríkjja á tölfræði til Eurostat og fylgir eftir birtingu á tölfræði frá EFTA-ríkjunum í útgáfum Eurostat. Á myndritinu hér að neðan, sem byggist á gögnum frá skrifstofunni, má sjá hver þróunin hefur verið fyrir Ísland frá árinu 2009 til 2013. Myndin sýnir hlutfall þar sem upplýsingar eru um Ísland í töflum, eða myndum, í tveimur af helstu útgáfum Eurostat. Slíkur mælikvarði er ekki óskeikull þar sem bæði getur verið að tolum hafi verið skilað í gagnagrunna, en þær ekki verið birtar í útgáfum Eurostat, og mismunandi er eftir árum hvaða efni er til umfjöllunar. Eigi að síður gefa tölurnar glögga mynd um hver þróunin er yfir tímabilið.

ÞARFIR NOTENDA SKIPI ÖNDVEGI

Árangur í hagskýrslugerð felst þó ekki eingöngu í sambærileika og trúverðugleika, heldur eiga opinberir hagskýrslu-framleiðendur að svara upplýsingaþörf notenda. Það er til lítils að framleiða hágæða upplýsingar ef þær eru ekki gagnlegar. Hagstofur þurfa því að hlusta eftir kröfum notenda hagtalna til að geta hagað hagskýrslugerð sinni þannig að hún nýtist sem best hverju sinni. Er nauðsynlegt að forgangsraða verkefnum, því að það kostar bæði fé og fyrirhöfn að framleiða hagtölur. Í meginreglum um hagskýrslugerð er kveðið á um hagkvæmni í rekstri og að hagskýrslugerð skuli ekki vera um of íþyngjandi fyrir þá sem krafðir eru upplýsinga. Erfitt er að meta hagkvæmni hagskýrslugerðar nema með því að bera Hagstofuna saman við aðrar sambærilegar hagstofur. Samanburður við rekstur hagstofa Norðurlanda er ekki marktækur af því að nágrannaríki okkar eru mun fjölmennari og hafa yfir að ráða hagstofum með mörg hundruð starfsmönnum, eða frá rúmlega fimm hundruð til rúmlega þúsund starfsmenn hver. Við berum okkur vissulega saman við hin

HAGTÖLUR UM ÍSLAND Í ÚTGÁFUM EUROSTAT, HLUTFALL

Norðurlöndin um gæði og framleiðsluferli, en rekstrarumfangið hefur verið borið saman við hagstofu Lúxemborgar þar sem íbúar eru 537 þúsund, svo og hagstofu Möltu þar sem íbúar eru 421 þúsund. Íbúar á Íslandi eru um 325 þúsund. Starfsmenn Hagstofu Íslands eru um 100, en um 190 í Lúxemborg og rúmlega 160 á Möltu. Slíkur samanburður er alltaf varasamur, því að misjafnt er hve stór hluti hagskýrslugerðar fer fram á hagstofunni í hverju ríki. Hér er hagskýrslugerðin fremur miðlæg, en í stærri ríkjum dreifist hún á fleiri stofnanir. Þá er hagskýrslugerð hlutfallslega dýrari í fámennum ríkjum en fjölmennum.

VERKEFNI HAGSTOFUNNAR

Myndin hér að neðan sýnir útgjöld Hagstofu Íslands frá árinu 2008 til fjárlaga 2014 á föstu verði. Annars vegar eru heildarútgjöld og hins vegar útgjöld án nýrra verkefna. Ný verkefni eru manntal, landbúnaðartölfræði og endurbætur þjóðhagsreikninga, sem eru verkefni

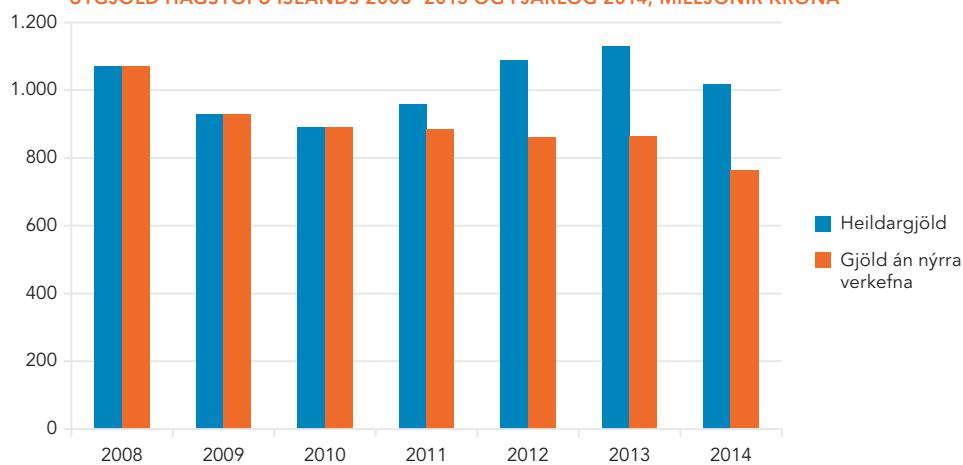
sem voru fjármögnuð með svonefndum IPA-styrkjum, en einnig eru ný verkefni sem fjármögnuð eru af fjárlögum, þ.e. fyrirtækjatölfræði, skuldir heimila og fyrirtækja og félagsvísar. Eins og sést hafa útgjöld til almennrar starfsemi farið lækkandi á sama tíma og auknu fé hefur verið varið til nýrra verkefna. Sé tekið tillit til nýrra verkefna hefur framleiðni aukist á síðustu árum.

100 ÁRA AFMÆLI

Árið 2014 fagnar Hagstofa Íslands 100 ára afmæli sínu og gerir það meðal annars með útgáfu manntals og með því að auka framboð á efni á vef Hagstofunnar notendum til hagsbóta. Raunverulegur árangur af starfinu er sýnilegur í þeim hagskýrslum sem Hagstofan birtir, að upplýsingarnar séu notaðar, þeim sé miðlað almenningi á aðgengilegan hátt og að það fé sem varið er til hagskýrslugerðar sé vel nýtt. ■

Raunverulegur árangur af starfinu er sýnilegur í þeim hagskýrslum sem Hagstofan birtir

ÚTGJÖLD HAGSTOFU ÍSLANDS 2008–2013 OG FJÁRLÖG 2014, MILLJÓNIR KRÓNA

Lög ESB um hagskýrslur

Sextán nýjar gerðir urðu hluti af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið árið 2013

„GERÐIR“ er samheiti yfir tilskipanir, reglugerðir, ákvarðanir og tilmæli og aðrar reglur frá Evrópusambandinu (ESB). Frá því að samningurinn um Evrópska efnahagssvæðið (EES) tók gildi í upphafi árs 1994 til ársloka 2013 hafa verið teknar í Viðbæti XXI við samninginn alls 378 hagskýrslugerðir, að meðtoldum þeim gerðum sem töku gildi við upphaf hans. Taflan sem hér fylgir sýnir yfirlit yfir þær hagskýrslugerðir ESB sem samþykktar voru árið 2013 og eru bindandi í EES. Þegar gerðir ESB hafa verið samþykktar eru þær flestar teknar upp í EES-samninginn. ESB-gerðirnar eru annars vegar samþykktar af þingi og ráði ESB og hins vegar af framkvæmdastjórn eftir víðtækt samráð í stofnunum ESB/EES. Síðast nefndu gerðirnar eru oftast nánari utfærsla á framkvæmd grunnlaga sem þingið og ráðið hefur áður samþykkt.

Árið 2013 samþykkti þing og ráð ESB þrjár hagskýrslugerðir og framkvæmdastjórnin samþykkti það ár 13 gerðir, samtals urðu því 16 gerðir hluti af EES-samningnum. Það er fjölgun á ný eftir verulega fækken á útgefnum hagskýrslugerðum árin 2011 og 2012 sem mátti að hluta rekja til þrenginga í kjölfar fjármálakrepunnar 2008. Árið 2013 ber einnig merki þessa þrátt fyrir fjölgun gerða, því að meirihluti þeirra kveður á um minni háttar breytingar og útfærslur á reglugerðum sem þegar eru í framkvæmd. Fæstar þessara gerða valda útgjöldum, en nokkrar hafa tölverðan

kostnað í för með sér. Ein slíkra gerða (99/2013) kveður á um fyrirkomulag Evrópska hagskýrslusamstarfsins (ESS) og skiptir miklu máli fyrir framgang þess og þeirra metnaðarfullu gæðavíðmiða sem stefnt er að í samstarfi hagstofa EES. Same gildir um reglugerð nr. 557/2013 sem miðar að bættri þjónustu hagskýrslustofnana við þá sem stunda vísindalegar rannsóknir með því að veita þeim aðgang að trúnaðargögnum sem safnað er til hagskýrslugerðar og strangir skilmálar gilda um samkvæmt landslögum auk alþjóðlegra verklagsreglna.

Reglugerð ESB nr. 549/2013 um endurskoðaðan grunn þjóðhagsreikninga er afar tímabær, en leggur að sama skapi miklar kvaðir á hagstofur í Evrópu. Reglugerðin, sem hefur verið í smíðum í mörg ár, tekur gildi frá og með september 2014 og verða niðurstöður samkvæmt nýja staðlinum þá birtar fyrir öll Evrópuríki. Reglugerðin felur í sér verulegar breytingar á gerð þjóðhagsreikninga á nokkrum sviðum, bæði hvað varðar aðferðafræði og gagnaþarfir. Ljóst er að endurskoða þarf tölur í þjóðhagsreikningum aftur til ársins 1995 samkvæmt nýja staðlinum. Hagstofan fékk IPA-styrk haustið 2012 m.a. til að innleiða breytingarnar. ■

NÝJAR EES/ESB-GERÐIR Í HAGSKÝRSLUGERÐ ÁRIÐ 2013

Ný reglugerð ESB um þjóðhagsreikninga tekur gildi í september

	Númer ESB-lagatexta
--	------------------------

Evrópska hagskýrslusamstarfið

Evrópska hagskýrslusamstarfið og nýir rammar um evrópska samvinnu	99/2013	PCR
Hagnýting trúnaðargagna í hagskýrslugerð til vísindarannsókna	557/2013	CR

Efnahagsmál

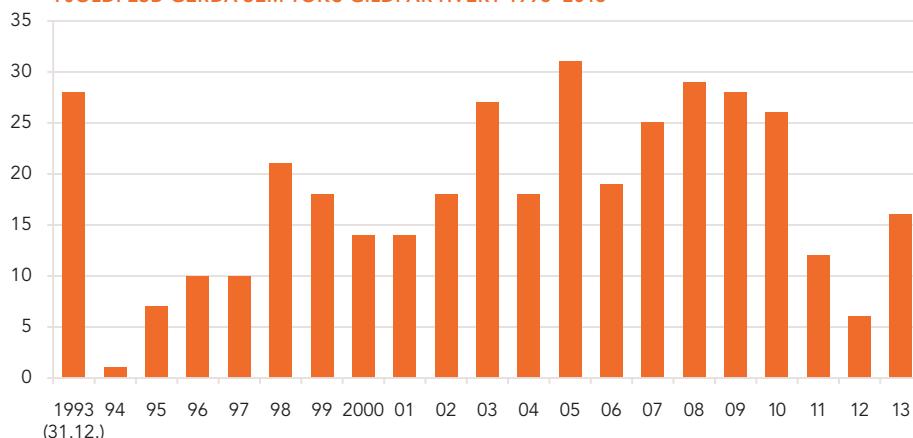
Ferðaþjónusta og ferðavenjur. Ákvæði um skil á gögnum til hagstofu ESB	81/2013	CR
Neysluverðsvísitala. Endurskoðun húsnæðisliðar	93/2013	CR
Samræmda neysluverðsvísitalan. Samræming á meðferð skatta.	119/2013	CR
Orkumálatölfraði. Nánari útfærsla og skilgreiningar á grunnreglugerð 1099/2008	147/2013	CR
Ferðaþjónusta og ferðavenjur. Enduskoðuð flokkun á menntun þátttakenda í úrtaki	253/2013	CR
Þjóðhagsreikningar. Ný grunnreglugerð í gildi 2014 (ESA 2010)	549/2013	PCR
Upplýsingasamfélagið 2014. Árleg endurskoðun á úrtaksrannsókn	859/2013	CR
Vöruflokkunarskrá ESB (prodcom). Regluleg endurskoðun	936/2013	CR

Félagsmál

Tekju- og lífskjararannsókn (SILC). Aukaspurningar um efnislegan skort	112/2013	CR
Heilsufar og heilbrigðisþjónusta. Úrtaksrannsókn 2014/15	141/2013	CR
Ný menntunarflokkun í hagskýrslugerð	317/2013	CR
Vinnumarkaðsrannsókn. Aukaspurningar um ungt fólk á vinnumarkaði 2016	318/2013	CR
Menntun og símenntun. Innleiðing á grunnreglugerð 452/2008	912/2013	CR
Mannfjöldatölur aðildarlanda ESB/EES. Skilgreiningar á fastri búsetu	1260/2013	PCR

CR = Reglugerð frammkvæmdastjórnar Evrópusambandsins

PCR = Reglugerð þings/ráðs Evrópusambandsins

FJÖLDI ESB-GERÐA SEM TÓKU GILDI ÁRVÉRT 1993–2013

Skipurit

Hagstofustjóri, sviðsstjórar, starfsmannastjóri og fjármálastjóri mynda yfirstjórni Hagstofunnar

HAGSTOFA Íslands vinnur hlutlægar hagskýrslur, hefur forystu um samhæfingu hagtalna, stundar rannsóknir og stuðlar þannig að upplýstri umræðu og faglegum ákvörðunum. Hagstofan skiptist í fjögur svið, efnahagssvið, félagsmálasvið, fyrirtækjaskið og þjónustu- og þróunarsvið, auk yfirstjórnar.

Hagstofunni stýrir hagstofustjóri. Rekstur og fjármál heyra beint undir hann ásamt starfsmannahaldi og alþjóðamálum. Þá heyrir rannsóknadeild undir hann, en hún var stofnuð 2009 og hefur það að meginverkefni að gera þjóðhagsspár.

EFNAHAGSSVIÐ

Á efnahagssviði starfar utanríkisverslunardeild að söfnun og úrvinnslu gagna um þjónustuviðskipti og vörvuviðskipti Íslendinga við útlönd. Vísítoludeild vinnur vísítölu neysluverðs, vísítölu byggingarkostnaðar, vísítölu framleiðsluverðs og skyldar verðvísítölur. Þá sér deildin um alþjóðlegan verðsamanburð (PPP) og frágang og útgáfá á niðurstöðum úr rannsókn á útgjöldum heimilanna. Deild um þjóðhagsreikninga og opinber fjármál vinnur að framleiðslu- og ráðstöfunaruppgjöri þjóðhagsreikninga, gerð ársfjórðungsreikninga og tekjuathugunum. Einnig vinnur deildin að gerð hagvísa og annast hagskýrslugerð um búskap hins opinbera og um tekjuskiptingu. Rósmundur Guðnason er sviðsstjóri efnahagssviðs.

FÉLAGSMÁLASVIÐ

Á félagsmálasviði starfar atvinnu- og félagsmáladeild að hagskýrslugerð um vinnumarkað, lífskjör og félagsmál, heilbrigðismál, stöðu kynja, dómsmál og umhverfismál. Launa- og kjaramáladeild annast söfnun og úrvinnslu gagna um kaup og kjör og launakostnað. Mannfjölda- og manntalsdeild annast skýrslugerð um mannfjöldann og breytingar hans. Mennta- og menningar- máladeild safnar og vinnur úr gögnum um nemendur og skólamál, menningar- mál og fjölmíðla. Í upphafi árs 2013 var deildunum fækkað í tvær með sameiningu atvinnu- og félagsmáladeilda og mannfjölda- og manntalsdeilda annars vegar og hins vegar með sameiningu launa- og kjaramáladeilda og mennta- og menningar- máladeilda. Magnús S. Magnússon er sviðsstjóri félagsmálasviðs.

FYRIRTÆKJASVIÐ

Á fyrirtækjaskiði er unnið að gerð fyrirtækjaskrár til hagskýrslugerðar og að fyrirtækjatölfræði. Sviðið er nýtt og tók til starfa um mitt ár 2012. Verkefni voru flutt frá efnahagssviði til hins nýja sviðs, auk þess að það tók að sér viðameiri verkefni um fyrirtækjatölfræði. Þannig voru verkefni framleiðslu- og fyrirtækjadeilda flutt til sviðsins, það er tölfraði um afla, iðnaðarframleiðslu, ferðaþjónustu, notkun upplýsingatækni og fleira. Áformáð er að fleiri verkefni verði flutt til sviðsins, svo sem landbúnaðartölfræði og annað tengt atvinnuvegnum. Eins og nafnið gefur til kynna mun sviðið framleiða fyrirtækjatölfræði,

halda skrá um atvinnufyrirtæki, gefa út skammtímatölfræði o.fl. Böðvar Pórisson er sviðsstjóri fyrirtækjasmaðs.

ÞJÓNUSTU- OG ÞRÓUNARSVIÐ

Þjónustu- og þróunarsvið fæst við ýmis verkefni sem tengjast allri starfsemi Hagstofunnar. Tvær deildir heyra undir sviðið. Upplýsingatækni og miðlun annast útgáfumál, upplýsingagjöf, miðlun og birtingar á vef, svo og vefi Hagstofunnar, auk þess sem hún fer með allt er snertir tölvukerfi og hugbúnað Hagstofunnar. Gagnasöfnun vinnur, eins og nafnið bendir til, að framkvæmd

úrtaksrannsókna og annari gagnasöfnun.

Innan sviðsins er enn fremur unnið að ýmsum þróunarmálum sem varða meðal annars hugbúnað, staðla, flokkunarkerfi og gæðamál. Á árinu var gerð sú breyting að ráðinn var gæðastjóri og heyra nú gæðamál og aðferðarfræði beint undir sviðsstjóra. Hrafnhildur Arnkelsdóttir er sviðsstjóri þjónustu- og þróunarsviðs.

Hagstofustjóri, sviðsstjórar, starfsmannastjóri og fjármálastjóri mynda yfirstjórn Hagstofunnar. ■

Hagtíðindi

Árið 2013 var 98. árgangur Hagtíðinda. Gefin voru út 40 hefti og er listi yfir þau hér á opnumnumi. Að meðaltali kemur út eitt hefti af Hagtíðindum í viku hverri allt árið um kring. Heftin eru öll gefin út rafrænt á vef Hagstofunnar endurgjaldslaust en þau má einnig kaupa á prenti við vægu gjaldi. Notendum er boðið að kaupa áskrift að Hagtíðindum og má ganga frá kaupunum á vefnum.

[Þ](http://hagstofa.is/hagtidindi) hagstofa.is/hagtidindi

Iceland in Figures 2013

Iceland in Figures er líttill bæklingur á ensku sem Hagstofan hefur gefið út árlega síðastliðin 17 ár. Í honum eru ýmsar lyktölur um land og þjóð og hefur verið mikil eftirspurn eftir honum í ferðaþjónustu. Bæklingurinn kostar einungis 300 krónur en hann er jafnframt aðgengilegur á netinu endurgjaldslauast.

[Þ](http://hagstofa.is/IcelandInFigures) hagstofa.is/IcelandInFigures

LAUN, TEKJUR OG VINNUMARKAÐUR

Lágtejkjumörk og tekjudreifing 2012

20 bls.

Útgefið 5. nóvember 2013

Umsjón: Steinn Kári Steinsson, Lárus Blöndal
Hagtíðindi 98. árg. 35. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:9

Vinnumarkaður á 3. ársfjórðungi 2013

12 bls.

Útgefið 30. október 2013

Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Hagtíðindi 98. árg. 33. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:8

Vinnumarkaður á 2. ársfjórðungi 2013

12 bls.

Útgefið 14. ágúst 2013

Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Hagtíðindi 98. árg. 25. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:7

Vinnumarkaður á 1. ársfjórðungi 2013

12 bls.

Útgefið 30. apríl 2013

Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Hagtíðindi 98. árg. 16. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:6

Óleiðartrú launamunur kynjanna 2008–2012

8 bls.

Útgefið 23. ápríl 2013

Umsjón: Margrét Vala Gylfadóttir
Hagtíðindi 98. árg. 15. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:5

Laun starfsstéttá á almennum vinnumarkaði 2012

24 bls.

Útgefið 16. ápríl 2013

Umsjón: Margrét Vala Gylfadóttir
Hagtíðindi 98. árg. 13. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:4

Fjárhagsstaða heimilanna 2012

20 bls.

Útgefið 5. ápríl 2013

Umsjón: Steinn Kári Steinsson, Lárus Blöndal
Hagtíðindi 98. árg. 9. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:3

Vísitala launa 2012

12 bls.

Útgefið 15. mars 2013

Umsjón: Ragnheiður Valgarðsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 7. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:2

Vinnumarkaður á 4. ársfjórðungi 2012

12 bls.

Útgefið 30. janúar 2013

Umsjón: Ólafur Már Sigurðsson, Lárus Blöndal
Hagtíðindi 98. árg. 1. tbl.
Laun, tekjur og vinnumarkaður 2013:1

MANNFJÖLDI

Mannfjöldaþróun 2012

24 bls.

Útgefið 9. apríl 2012

Umsjón: Brynjólfur Sigurjónsson, Guðjón Hauksson, Ómar Harðarson
Hagtíðindi 98. árg. 10. tbl.
Mannfjöldi 2013:1

Spá um mannfjölda 2013–2060

24 bls.

Útgefið 22. ágúst 2013

Umsjón: Brynjólfur Sigurjónsson, Ómar Harðarson, Violetta Calian
Hagtíðindi 98. árg. 26. tbl.
Mannfjöldi 2013:2

FERÐAMÁL, SAMGÖNGUR OG UPPLÝSINGATÆKNI

Gistiskýrslur 2012

24 bls.

Útgefið 12. ápríl 2013

Umsjón: Hildur Kristjánsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 11. tbl.
Ferðamál, samgöngur og upplýsingatækni 2013:1

SJÁVARÚTVEGUR OG LANDBÚNAÐUR

Hagur veiða og vinnslu 2012

16 bls.

Útgefið 10. desember 2013

Umsjón: Gyða Þórðardóttir
Hagtíðindi 98. árg. 39. tbl.
Sjávarútvegur og landbúnaður 2013:4

Afla, aflaverðmæti og ráðstöfun afla 2012

52 bls.

Útgefið 27. september 2013

Umsjón: Stefánia Benónisdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 32. tbl.
Sjávarútvegur og landbúnaður 2013:3

Útflotningur og útflotningsframleiðsla sjávarafurða 2012

24 bls.

Útgefið 20. júní 2013

Umsjón: Stefánia Benónisdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 22. tbl.
Sjávarútvegur og landbúnaður 2013:2

Hagrekningar landbúnaðarins 2007–2011

16 bls.

Útgefið 28. febrúar 2013

Umsjón: Benedikt Hálfdanarson
Hagtíðindi 98. árg. 2. tbl.
Sjávarútvegur og landbúnaður 2013:1

ÍÐNAÐUR

Verðmæti seldra framleiðsluvara 2012

8 bls.

Útgefið 14. júní 2013

Umsjón: Stefán Sigurðsson
Hagtíðindi 98. árg. 21.tbl.
Íðnaður 2013:1

VERÐLAG OG NEYSLA

Rannsókn á útgjöldum heimilanna 2010–2012

40 bls.

Útgefið 13. desember 2013

Umsjón: Finnbogi Gunnarsson, Lára Guðlaug Jónasdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 40.tbl.
Verðlag og neysla 2013:1

PJÓÐHAGSREIKNINGAR

Fjármál hins opinbera á 3. ársfjórðungi 2013

16 bls.

Útgefið 9. desember 2013

Umsjón: Hólðfriður S. Sigurðardóttir
Hagtíðindi 98. árg. 38.tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:18

Landsframleiðslan á 3. ársfjórðungi 2013

12 bls.

Útgefið 6. desember 2013

Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 37.tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:17

Pjóðhagsspá, vetur 2013

20 bls.

Útgefið 15. nóvember 2013

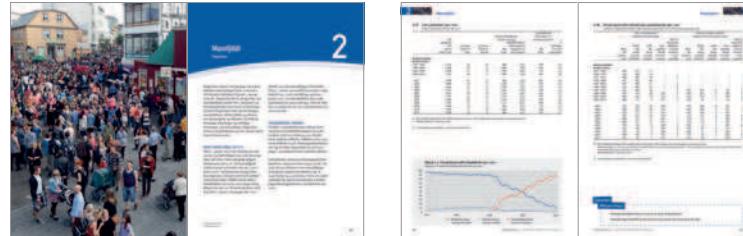
Umsjón: Björn Ragnar Björnsson, Björn Rúnar Guðmundsson, Marinó Melsted
Hagtíðindi 98. árg. 36.tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:16

Landshagir 2013

Árbók Hagstofunnar, Landshagir, kom út í 23. sinn á árinu. Bókin er 464 blaðsíður og skiptist í 23 kafla. Í henni eru yfir 300 töflur, 50 gröf og fjöldi skýringarmynda. Bókin er prentuð í lit á vandaðan pappír og er bæði á íslensku og ensku. Kaupa má ritið á vef Hagstofu Íslands auk þess sem það er til sölu í helstu bókaverslunum.

Þ hagstofa.is/landshagir

Fjármál hins opinbera á 2. ársfjórðungi 2013

16 bls.
Útgefið 10. september 2013
Umsjón: Hólmfríður S. Sigurðardóttir
Hagtíðindi 98. árg. 30. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:14

Fjármál hins opinbera 2012 — endurskoðun

28 bls.
Útgefið 10. september 2013
Umsjón: Guðrún R. Jónsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 31. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:15

Landsframleiðslan 2012 — endurskoðun

16 bls.
Útgefið 6. september 2013
Umsjón: Stefnán Þór Jansen
Hagtíðindi 98. árg. 29. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:13

Landsframleiðslan á 2. ársfjórðungi 2013

12 bls.
Útgefið 6. september 2013
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 28. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:12

Skuldir, eignir og eiginfjárstaða einstaklinga 2012

28 bls.
Útgefið 30. ágúst 2013
Umsjón: Anna Sif Gunnarsdóttir, Bryndís Alexandersdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 27. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:11

Þjóðhagsspá, sumar 2013

20 bls.
Útgefið 28. júní 2013
Umsjón: Björn Ragnar Björnsson, Marinó Melsted
Hagtíðindi 98. árg. 24. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:10

Skuldir, eignir og eiginfjárstaða einstaklinga 1997–2011

32 bls.
Útgefið 27. júní 2013
Umsjón: Anna Sif Gunnarsdóttir, Bryndís Alexandersdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 23. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:9

Fjármál hins opinbera á 1. ársfjórðungi 2013

12 bls.
Útgefið 10. júní 2013
Umsjón: Hólmfríður S. Sigurðardóttir
Hagtíðindi 98. árg. 20. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:8

Landsframleiðsla á 1. ársfjórðungi 2013

12 bls.
Útgefið 7. júní 2013
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 19. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:7

Þjóðhagsspá, vor 2013

20 bls.
Útgefið 12. apríl 2013
Umsjón: Björn Ragnar Björnsson, Eliisa Kaloinen, Marinó Melsted
Hagtíðindi 98. árg. 11. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:6

Fjármálaréikningar: Fjáreignir og skuldir 2003–2011

24 bls.
Útgefið 27. mars 2013
Umsjón: Jinny Gupta, María Finnsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 8. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:5

Fjármál hins opinbera á 4. ársfjórðungi 2012

16 bls.
Útgefið 12. mars 2013
Umsjón: Guðrún R. Jónsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 6. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:4

Fjármál hins opinbera 2012, bráðabirgðauppgjör

24 bls.
Útgefið 12. mars 2013
Umsjón: Guðrún R. Jónsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 5. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:3

Landsframleiðslan 2012

16 bls.
Útgefið 8. mars 2013
Umsjón: Stefnán Þór Jansen
Hagtíðindi 98. árg. 4. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:2

Landsframleiðslan á 4. ársfjórðungi 2012

12 bls.
Útgefið 8. mars 2012
Umsjón: Sigurlilja Albertsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 3. tbl.
Þjóðhagsreikningar 2013:1

UTANRÍKISVERSLUN

Vöruviðskipti við útlönd
28 bls.
Útgefið 31. maí 2013
Umsjón: Elisabet Ólafsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 17. tbl.
Utanríkisverslun 2013:1

HEILBRIGÐIS-, FÉLAGS- OG DÓMSMÁL

Félagsþjónusta sveitarfélaga
2012
16 bls.
Útgefið 1. nóvember 2013
Umsjón: Kristinn Karlsson
Hagtíðindi 98. árg. 34. tbl.
Heilbrigðis-, félags- og dómsmál 2013:1

KOSNINGAR

Þjóðaratkvæðagreiðsla
20. október 2012
24 bls.
Útgefið 18. apríl 2013
Umsjón: Sigríður Vilhjálmsdóttir
Hagtíðindi 98. árg. 14. tbl.
Kosningar 2013:1

Hagstofa Íslands

BORGARTÚNI 21A | 105 REYKJAVÍK | SÍMI: 528 1000 | UPPLYSINGAR@HAGSTOFA.IS | WWW.HAGSTOFA.IS